

VALTER MEMISHA

VLERA ARTISTIKE E FRAZELOGJISË NË POEZINË
E ALI ASLLANIT

Ali Asllani përveçohet në historinë dhe kulturën tonë kombëtare me prurje të shumëfishta, duke zënë vend të vlerësuar me krijimtarinë e tij letraro-artistike. Sipas studiuesit B. Gaçe ai “është pa dyshim ndër personalitet më të shquara të poezisë shqipe, sidomos në vitet pas periudhës së Pavarësisë Kombëtare e në kohët e vona. Ai hyri në letërsinë shqipe si një rilindës i vonë. Zëri i tij poetik u shfaq i plotë në vitet ‘20 - ‘30”¹ të shekullit të kaluar. Sipas këtij studiuesi “poezia e Ali Asllanit shquhet për origjinalitetin dhe autencitetin e zërit të vet. Është një poet i veçantë, një zë tjetër i bukur, që i bashkohet korit të përgjithshëm, poezisë së vërtetë të atëhershme shqiptare”².

Poezia e tij, më shumë se te cilido krijues tjetër në letërsinë tonë, ka brumë dhe vlagë nga gjuha e popullit. Këtë vlerësim e mbështetim në pasurinë frazeologjike popullore që ka ditur ta njohë me thellësi dhe ta përdorë me art. Theksojmë këtu se poezia, si lloji i krijimtarisë artistike ka “kapriçiot” e veta dhe krijuesi i saj gjendet në vështirësi në përzgjedhjen e përdorimit artistik të fjalës dhe jo më të njësisë frazeologjike, e cila, duke qenë e ndërtuar me dy a më shumë fjalë shënuese “nxjerr kleçka”, në rrafshin semantik, në rrafshin e realizmit metrik të vargut apo të realizimit të figurshmërisë, si tipar kryesor i saj. I mëshojmë këtij aspekti, sepse njësia frazeologjike është në vetvete një produkt i shndërrimit të figurshëm, përgjithësisht, të një sintagme / të një togfjalëshi të lirë.

Ky punim bën objekt trajtimi pasurinë frazeologjike të vëllimit “Vidi - vidi pëllumbeshë”, një përmbledhje me poezi të përzgjedhura nga krijimtaria e poetit. Që në leximin e parë të befason numri i madh i njësive të tilla. Thënë ndryshe duket sikur **kemi një fjalor frazeologjik të poetizuar**. Në një vëllim të formatit të vogël, me rreth 250 faqe me poezi, gjen rreth 1000 njësi frazeologjike. Ne kemi qëmtuar mbi 650 njësi të tilla (saktësisht 655), duke synuar që këtu njësitë të jepen vetëm njëherë, përmes një ilustrimi, sepse një pjesë jo e vogël e tyre dalin disa herë në poezi e në ndërtime të ndryshme.

1. Për krijimtarinë e A. Asllanit janë bërë me dhjetëra studime, të pjesshme a të plota. Ne nuk mëtojmë të rindalemi në vlerat e saj tematike, ideore, artistike, estetike etj., por po ravijizojmë diçka, sidomos për fushat konceptore, që identifikohen përmes frazeologjisë, duke i lënë vendin qendror pasqyrimin të pasurisë së vjelë.

¹ B. Gaçe, *Ali Asllani liriku i madh i poezisë shqipe*, në A. Asllani, “Vidi-vidi pëllumbeshë!”, Botime Toena, Tiranë, 1999, f. 261.

² Po aty, f. 261.

a. Në poezi gjen njësi frazeologjike që të lidhin me mjedisin qytetar vlonjat: *Thon' se shiu muajt maj / nëpër dete bën sedefe / dor' e vajzës punon paj', / dor' e majit bën gjergjefe!*; *Një i ri, një këngëtor, / ju pat thurur një tuf' këngë, / po atje në atë Vlorë, / ja kish bërë koka dëng!*

b. Aty gjen, gjithashtu, njësi frazeologjike që të lidhin me mjedisin e fshatit, me jetën baritore etj., dhënë drejtpërdrejt a përmes frazeologjisë së motivuar nga bota e kafshëve dhe e bimëve: *Erdhi vera përsëri / kalipeç mbi shtiza dielli, / bejk' e stanit buz' flori / del e pret me kënga fyelli!*; *Rrymë e frymë farmak çakalli, / fund e krye duhen çdukur / ndryshe bëhet byk në lëmë / tej përtej kjo botë e bukur!*; *Po nashti na humbi vula, / dualnë zogjtë nga furriku / dhe këto të reja pula / u bën gjela tash, kikiku!*; *Me dorë shkence tej për tej / u bë vashëz dhe vejushka, / s'është' çudi që nesër – dej / të na pjelli edhe mushka!*; *I ka hije detit vala, i ka hije kalit shala, / po më shumë nga të gjitha, i ka hije burrit fjala!*; *I ka hije detit vala, i ka hije kalit shala, / po më shumë nga të gjitha, i ka hije burrit fjala!* etj.

c. Vend të veçantë në poezinë e Ali Asllanit zë njësitë frazeologjike që lidhen me temën patriotike, sidomos me mjedisin luftarak e me ngjarjet e Luftës së Vlorës në vitin 1920 etj: *Erdhën rrotull e vërdallë, / po e pan' që s'bëhej ballë!*; *Kur e pa i gjithë mileti / që do bëhej kiameti; Gjith armiqve gjer' e thellë, / t'u vej flaka gjer në qiellë!*; *S'shitet Vlora me fermane, / s'vishet burri me tumane; Si thot' beu që don paqe, / posht' mësalla me dy faqe!*; *Nuk e ka shqiptari fisë / që të thith' nga dosa sisë!*; *E pra fjalën e ka Vlora / ta bëj' botën plotë dora...; Nuk e ka shqiptari fisë / që të thith' nga dosa sisë!*; *E pra fjalën e ka Vlora / ta bëj' botën plotë dora...; Nuk e ka shqiptari fisë / që të thith' nga dosa sisë!*; *E pra fjalën e ka Vlora / ta bëj' botën plotë dora...* (f. 133)

d. Njësitë frazeologjike në penën e Ali Asllanit japin me ngjyrimë semantike e emocionuese dhe probleme shoqërore. Fjala vjen, te poezia “Hakërrim” gjen më dhjetëra e dhjetëra njësi që marrin pjesë në shprehjen e mendimeve e të ndjenjave të autorit për intelektualin që revoltohet për shumë plagë të kohës. Poezia mbart mesazhe shumë domethënëse e të gjithëkohshme, sa në ditë e sotme janë më me vlerë se kurrë, apo thënë ndryshe, duket sikur Ali Asllani është i gjallë, sikur përjeton e shkruan për gjendjen e tanishme të Shqipërisë: *Që të zinit një kolltuk, aq u ulët u përkulët, / sa në pragun e armikut vajtët si kopil u ngulët!*; *Fshati digjet kurva krihet: As ju hahet, as ju pihet, vetëm titulli ju kihet... / Teksa fshat' i varfër digjet... kryekurva nis e krihet!*; *Sidomos ju dredharakë, ju me zemra aq të nxira, / ju dinakë, ju shushunja, ju gjahtar' në errësira! / Ç'na pa syri, ç'na pa syri!... Hunda juaj ku nuk hyri: / te i miri, te i ligu, te spiuni më i ndyri!*; *Edhe ju të robëruar, rob në dor' të metelikut, / fshini sofrat e kujtdoj', puthni këmbën e armikut!*; *Dhe u bëtë pasanikë, me pallate, me vetura, / kurse burrat më fisnikë japin shpirtin në tortura!*; *Vëndi qënka sofr' e qorrit, vlen për goj' e për lëfytë, / bëni sikur veni vetull', shoku shokut kreni sytë... / Dhe për një kërkoni pesë, po më mir' njëzet e pesë. / Le të rrojë batakçiu dhe i miri le të vdesë!* etj.

e. Dashuria është mbimotivi i poezisë lirike të A. Asllanit. Ndjenja për vajzën shqiptare, për bukurinë e saj fizike e shpirtërore është përbërës i pandashëm i krejt vëllimit dhe njësitë frazeologjike, këtu, më shumë se në çdo poezi tjetër, fitojnë

vlera të reja shënuese, konotative e stilistikore: *Në je ndonjë ëngjëll, udhën ke lajthitur, / apo sjell melhemin zembrës së goditur?*; *Kush të paska rritur, kush të ka selitur? / Trupi yt i bukur si flori i situr!*; *Në je ndonjë xhinde, xhinde e arratisur, / cilin ke vithisur, kujt i je kolisur?*; *Në je donjë hije, / hije hyjënore, / kthema zembrën time, / zembrën që ma more!*; *Gjithë jetën të këndova, të këndova pa u rresht', / meqë buza më ka plasur, e vendosa që të hesht, / dhe do heshtem deri sot, deri nesër, deri dej, / deri syri në lot regjur zjarr' e zembrës ta rrëfej!'; Aty shpirti dridhet, aty zemra hidhet, / aty rreth e rrotull lozën gugulidhet; / dhe për her' të parë po në atë vënd / një zogëz, një ...hajde, më rrëmbeu mënd!* etj.

Poezia, vargu, fjala në penën / në gojën e poetit, me vlagën vluese të poezisë popullore, dashuron, portretizon bukurinë, gëzon në shpirt, por gjithashtu ajo edhe tall, ironizon, sarkazmon. Roli i frazeologjisë për këtë është i pazëvendësueshëm: *Mirpo zonja është besnike, ka dhën' fjalën, ka bërë bé, / sa të thahet varri i burrit doemos do rrij' e vé, / me që varri është i freskët, është i njomë, është i ri, / që të thahet shpejt e shpejt, zonja Lu i bën veri!*; *Nga satrapët më satrap / nga dervishët më dervish, / ky zabit, ky dreko-lab, / pa kalem e pa qitap, / paskish lindur me këmish!* etj.

2. Në një prerje statistikore brenda një teksti / një poezie mund të themi se në vëllimin “Vidi-vidi pëllumbeshë!” të Ali Asllanit nuk asnjë syresh që të mos ketë të paktën një njësi frazeologjike. Ato mund të dalin të vetme në një varg e madje edhe në një strofë të tërë: **I ra pika: Edhe pika që më ra, që më ra e që më vrau, / i ra gurit dhe e çau, i ra drurit dhe e thau** (Mos më dua tashi e tutje, f. 27); **Ta do zëmra? I thua: eja! / Një çift kite na mjaftojnë / dhe në vjesht', kur varet reja, / dallandyshtet udhëtojnë.** (Dallandyshtet dhe vajzat, f. 28)

Por në poezinë e Ali Asllanit ndesh shumë shpesh që në një strofë mund të ketë edhe 2-3, madje edhe 4 njësi frazeologjike, si:

a. Strofë me 3 njësi frazeologjike: *njëra flet me vetull, tjetra me qepalle / valle deti valle, valle për shtat' qejfe, / s'paska më mir' valle, se këto me defë!* (f. 11).

b. Strofë me 4 njësi frazeologjike: *Natën vjen e bënet dritë, / bënet dritë e bënet yll, / mbi qepalle më trokitë, / s'më lë syrin që ta mbyll.* Natën vjen e bënet dritë, / bënet dritë e bënet yll, / mbi qepalle më trokitë, / s'më lë syrin që ta mbyll. (f. 21) *Folu, nuk të flasën; ktheu, zën e shkasën / dhe me cep të syrit din' se si të vrasën. / Dhe ajo që duket engjëllushë e butë / në një shishe brënda dy shejtane futë.* (f. 258).

3. Si u shprehëm më lart, poezia ka “kapriçiot” e veta dhe tek ajo sendërtohet më mirë se kudo pohimi se *letërsia është art i fjalës*. Por këto kapriçio mund të vërehen në përdorimin e frazeologjive, të cilat, në një tekst poetik sidomos, nuk dalin në trajtën përfaqësuese, që e identifikon atë si njësi e strukturës leksikore

a. Në materialin e analizuar, për efekte të ritmit e të rimës, gjen edhe ndërtime frazeologjike lehtësisht të verifikueshme dhe të gjetshme, si: *Hanko Halla isha, Hanko Halla jam / Hal' në sy i kisha, hal' në sy i kam. / Nuk më mbushet syri, nuk më mbushet zemra / nuk më piqet ylli me të tilla femra!* (f. 258).

Por në poezi mund të ketë edhe dy njësi frazeologjike që kanë një gjymtyrë të përbashkët. Njësia frazeologjike del e plotë vetëm te një ndërtim, kurse në tjetrin mungon njëra gjymtyrë, përgjithësisht gjymtyra që nuk është vatër semantike e

njesisë: **Bëhem palë / bëhem petëz:** *Un' poet i shkretëzë / bëhem pal' e petëzë, / kam një et, një zjarr po thua / dy her' zjarr një etëzë!* (f. 24).

b. Letërsia, sidomos poezia, kërkon aftësinë, zotësinë dhe mjeshtërinë më të lartë të përzgjedhjes së mjeteve të shprehjes dhe të përdorimit të tyre me art. Në këtë proces, ku gjen vend me peshë edhe frazeologjia, shumë shpesh ndodhin dy dukuri me kahe të kundërta:

b. 1. Për efekte stili, për ngjeshje të informacionit dhe të kondensimit semantik në poezinë e A. Asllanit, njësia frazeologjike mund të humbasë njërin nga gjymtyrët, duke mbetur në vargun poetik vetëm ajo gjymtyrë që mbart vatrën kryesore informative dhe konotative gjithë njësisë: **I bie pika:** *Gropëzat që, pika mua! / gotëza të mbushura prerë, / që t'i thith një her' si dua, / jam gati të vdes dy herë!* (f. 36)

b. 2. Dukuria tjetër, e kundërt me të parën, del si proces i zgjerimit të një njësie frazeologjike, si thyerje e kufizimit të saj strukturor, duke u futur midis gjymtyrëve të saj një a më shumë njësi të tjera, tashmë me funksion perifrazues, fillues, saktësues a aktualizues, madje edhe jo rrallë, edhe për plotësimin e masës metrike të vargut: **E fut në dhe të gjallë:** *Dhe këtu në dhë të gjallë dora jote të më fus', / që të rroj edhe i vdekur, të vazhdoj për ty të lus!* (f. 57).

c. Nga një herë njësia frazeologjike, për efekte të ndërtimit poetik, e prish strukturim dhe nga një njësi e strukturës leksikore-frazeologjike ajo kthehet në një ndërtim sintaksor frazor, me fjali kryesore dhe me fjali të nënrenditur: **Iu dogj zemra:** *Pyeta zoga, pyeta zogj / pyeta zemrën që m'u dogj.* (f. 15); Bëhet yll: *Natën vjen e bënet dritë, / bënet dritë e bënet yll, / mbi qepalle më trokitë, / s'më lë syrin që ta mbyll.* (f. 21); **E theri me sy:** *Shtatë kate paskish qielli, shtatë ngjyra ylyveri; / shtatëdhjet' e shtat' zjarre kishte syri që më theri!* (f. 67).

d. Dihet se një nga figurat e sintaksës poetike, me vlerë të fuqishme stilistikore, është inversioni, proces e dukuri që vërehen dhe te frazeologjia e përdorur nga poeti lirik A. Asllani. Prishja e rendit të gjymtyrëve fiton vlera emocionuese të dyfishta, sepse vetë frazeologjia e ka tipar kryesor ngjyrimin emocionues: **Si dritë e thyer në ujë:** *Pjesa ime një puqer / rrall' një vetull, rrall' një sy, / dhe si drita në uj' thyer / ca kujtime... gjer aty!* (f. 41)

4. Në frazeologjinë e qëmtuar në poezinë e këtij poeti gjejmë dukuri krahinore të të folmes jugperëndimore të shqipës, të asaj vlonjate, që mund të jenë dukuri dialektore morfologjike, fonetike etj.: Po japim vetëm një shembull: në poezi gati gjithandej gjejmë formën **bënet** / për **bëhet:** *Natën vjen e bënet dritë, / bënet dritë e bënet yll, / mbi qepalle më trokitë, / s'më lë syrin që ta mbyll.* (f. 21)

5. Në frazeologjinë e vjelë nga vëllimi “Vidi-vidi pëllumbeshë!” gjejmë dhe frazeologji që kanë në strukturën e vetë fjalë të huazuara:

a. Huazime nga turqishtja: Nuse me **duvak** / **xhevair me vandak::** *Këto lodra m'i ka ënda, / këto nuse me duvak, / ball' o ball' seç paske brënda / xhevair me vandak!; Për shtatë palë qejfe:* / *njëra flet me vetull, tjetra me qepalle, / valle deti valle, valle për shtat' qejfe, / s'paska më mir' valle, se këto me defel; Të shëron xhanin:* ... *Si veriu verës mu në mes të vapës / xhanin ta shëron*

Vlera artistike e frazeologjisë në poezinë e Ali Asllanit

zër' i njom i capës.; I bëj hallall: Porosita djalit: - Në se të kam djalë, / ik e i thuaj nuses të m'u bëjë hallallë!

b. Huazime nga greqishtja: **Ormis zemrën:** *Mu këtu, / ku ormisi zemrën zoti, / aty kam një gugufu / që e koj me pika loti.;* **I mahis zemrën:** *Ra mbi femra i pajisi, / ra mbi zemra i mahisi!;* **Iu bë farmak:** *Tani jam një plakëzë / shtatëdhjet' pa pakëz / dhe tani po atë dua / një diçka, një puthje hua / që m'u bëftë farmakëzë!*

6. Nëse kundrimi i njësive frazeologjike në poezinë e Ali Asllanit do të bëhej sipas vlerës së tyre leksiko-gramatikore, theksojmë se në grupin me rreth 650 njësi që kemi nxjerrë dhe që e kemi dhënë më poshtë, i gjen të gjitha llojet: njësi me vlerë emërore, mbiemërore, foljore dhe ndajfoljore.

Po ndalemi vetëm në disa njësi me vlerë foljore që tërheqin vëmendjen: tek ato që janë përdorur me pjesëza mohuese, duke shprehur një mohim gjuhësor / sintaksor. Mohimi në to nuk ngjizet si pjesë e strukturës semantike, çka vërtetohet dhe nga fakti se ato janë pranuar si njësi në kuptimin pohues. Ndërtim tjetër është thjesht një njësi me vlerë foljore me pjesëz mohuese para: **I zë besë:** *kur kam syt' e tu të zes / buzës sime s'i zë bes'!*; **Nuk më mbushet zemra:** *Hanko Halla isha, Hanko Halla jam, / Hal' në sy i kisha, hal' në sy i kam. / Nuk më mbushet syri, nuk më mbushet zemra, / nuk më piqet ylli me të tilla femra!;* **Më piqet ylli:** *Hanko Halla isha, Hanko Halla jam, / Hal' në sy i kisha, hal' në sy i kam. / Nuk më mbushet syri, nuk më mbushet zemra, / nuk më piqet ylli me të tilla femra! etj.*

Duke përfunduar këtëparashtrim tepër të shkurtër për disa veçori të frazeologjisë në veprën “Vidi-vidi pëllumbeshë” të Ali Asllanit, theksojmë edhe një herë, se synimi ynë, në këtë punim, më shumë ka qenë të analizojë me themel këtë pasuri të vlerësuar, por më shumë ta evidentojë atë si gjendje gjuhësore. Ndaj në vijim kemi sjellë një Fjalorth frazeologjik, me njësinë frazeologjike në formën përfaqësuese si fjalë titull dhe mandej me jetën në poezi të kësaj njësie frazeologjike. Për të mos e ngarkuar tekstin, nuk e pamë të arsyeshme të jepnim shpjegime kuptimore për këto njësi. Ato janë lehtësisht të zërthyeshme semantikisht, sepse, ndër të tjera thënie të ku ato janë përdorur, janë dhënë të plota.

Njësi frazeologjike të vjela nga vëllimi “Vidi-vidi pëllumbeshë!”

(Renditja nuk është alfabetike, por sipas faqeve të librit ku është gjetur njësia)

Gisht në sy: *Rrotull teje çdo kujtim, / tash që ndodhem larg nga ty, / vlen si vlen një vetëtim' / kur është nata gisht në sy!* (f. 9)

Me dorë të rëndë: *E kudo dhe kurdoherë / brohoris kujtimin tënd, / dhe kur dimri nëpër dyerë / trokëllin me dorë të rëndë!* (f. 9)

Më teptis zemra: *Se sa bukur ma qëndis / gjumin tim me atë ëndërr, / e un' mbushem e teptis, / më teptis e shkreta zemër!* (f. 9)

Ma ka ënda: *Këto lodra m'i ka ënda, / këto nuse me duvak, / ball' o ball' seç paske brënda / xhevair me vandak!* (f. 10)

Nuse me duvak: *Këto lodra m'i ka ënda, / këto nuse me duvak, / ball' o ball' seç paske brënda / xhevair me vandak!* (f. 10)

Xhevair me vandak: *Këto lodra m'i ka ënda, / këto nuse me duvak, / ball' o ball' seç paske brënda / xhevair me vandak!* (f. 10)

Flet me vetull: / njëra **flet me vetull**, **tjetra me qepalle**, / valle deti valle, valle për shtat' qejfe, / s'paska më mir' valle, se këto me defe! (f. 11)

Flet me qepallë: / njëra flet me vetull, **tjetra me qepalle**, / valle deti valle, valle për shtat' qejfe, / s'paska më mir' valle, se këto me defe! (f. 11)

Për shtatë palë qejfe: / njëra flet me vetull, **tjetra me qepalle**, / valle deti valle, valle **për shtat' qejfe**, / s'paska më mir' valle, se këto me defe! (f. 11)

Të shëron xhanin: ... Si veriu verës mu në mes të vapës / **xhanin ta shëron** zër' i njom i capës. (f. 11)

Si pikë e lotit majë qepallës: edhe vajza vetë në krye të valles / **mu si pikë lotit majave qepallës**. (f. 11)

(Ecën) mbi thonj të këmbës: Dy ato të parat dridhen e përdridhen / **hop, mbi thonj të këmbës**, din se si të hidhen. (f. 12)

Si flutura në flakë: Dor' për dor' të gjitha shoqet rreth përqarkë, / **cilado një flutur gati për në flakë** (f. 12)

E zbritur nga qielli: Dashuria, **tungjatjeta**, / midis çiftit të selitur / dhe me mbesën ton' të situr, është e ëmbël shumë e shkreta, / është gosti **nga qielli zbritur!** (f. 13)

Këmbejmë unazat: Dallandyshtet edhe vajzat / vinë e rrjedhin nga një derë, / në vjesht' shkojnë **këmbejn' unazat**, / kthehen çift në paraverë! (f. 14)

Iu dogj zemra: Pyeta zoga, pyeta zogj, / pyeta **zembrën që m'u dogj**. (f. 15)

Mollë e kuqe: Ku është **moll' e kuqe**, rreth e rrotull dete, / mollën do ta marr edhe ty për vete! (f. 18)

I ka hije: Atë lot, që **më ka hije**, / kur në këmb' të tua bije! (f. 19)

I bie ndër këmbë: Atë lot, që më ka hije, / **kur në këmb' të tua bije!** (f. 19)

I jap shije: Un' kam vjershën edhe pijen / po je ti, që **u jep shijen** (f. 19)

I zë besë: kur kam syt' e tu të zes / buzës sime s'i zë **bes'**! (f. 20)

Ormis zembrën: Ku **ormisi zembrën** zoti, / aty kam një guguftu, / që e koj me pika loti. (f. 21)

E koj me pika loti: Mu këtu, / **ku ormisi zembrën zoti**, / aty kam një guguftu, / që e koj me pika loti. (f. 21)

Bëhet dritë: Natën vjen e **bënet dritë**, / bënet dritë e bënet yll, / mbi qepalle më trokitë, / s'më lë syrin që ta mbyll. (f. 21)

Bëhet yll: Natën vjen e bënet dritë, / bënet dritë e **bënet yll**, / mbi qepalle më trokitë, / s'më lë syrin që ta mbyll. (f. 21)

Trokas mbi qepallë: Natën vjen e bënet dritë, / bënet dritë e bënet yll, / **mbi qepalle më trokitë**, / s'më lë syrin që ta mbyll. (f. 21)

Nuk mbyll syrin: Natën vjen e bënet dritë, / bënet dritë e bënet yll, / mbi qepalle më trokitë, / **s'më lë syrin që ta mbyll**. (f. 21)

Bëhem vetëtimë: Ditën **bënet vetëtimë** / e me krisma e me bujë, / shkrep në mes të shpirtit tim / dhe më prish, më bën rrëmuje. (f. 21)

Më shkrep në shpirt: Ditën bënet vetëtimë / e me krisma e me bujë, / **shkrep në mes të shpirtit tim** / dhe më prish, **më bën rrëmuje**. (f. 21)

Flas përçart: Iki larg e ngrihem lart / kaloj drit' e kaloj hije, / pastaj zë e **flas përçart** / dhe në këmb' të saja bije. (f. 21)

I bie te këmbët: Iki larg e ngrihem lart / kaloj drit' e kaloj hije, / pastaj zë e flas përçart / dhe **në këmb' të saja bije**. (f. 21)

Si hije nga pas: E kudo ajo vete / më tërheq **si hije pas**, / zot, o zot që s'jam në vete, / e humbas, humbas, humbas. (f. 22)

Nuk jam në vete: E kudo ajo vete / më tërheq si hije pas, / zot, o zot që **s'jam në vete**, / e humbas, humbas, humbas. (f. 22)

Si valë mbi zall: Dhe buças **si val' mbi zallë**, / kur buçet e kur dremet, / ajo vjen përher' vërdallë / mbi qepalle më trokit. (f. 22)

Vlera artistike e frazeologjisë në poezinë e Ali Asllanit

Vij vërdallë: *Dhe buças si val' mbi zallë, / kur buçet e kur dremit, / ajo vjen përher' vërdallë / mbi qepalle më trokit.* (f. 22)

Ta pish në kupë: *Çupëzë, moj çupëzë, / do t'të mbaj mbi supëzë, / në më do sa un' të dua, / do t'të pi në kupëzë!* (f. 23)

Ta pish në gotë: *Do t'të pi pi me gotëzë, / do t'të shtroj notëzë, / nëse vjen e pi me mua, / do t'të qaj me lotëzë!* (f. 23)

Të djegë si eshkë: *Zeshkëzë, moj zeshkëzë, / vogëlushe pjeshkëzë, / në më jep një puthje hua / do t'të djeg si eshkëzë!* (f. 23)

I jap një puthje hua: *Zeshkëzë, moj zeshkëzë, / vogëlushe pjeshkëzë, / në më jep një puthje hua / do t'të djeg si eshkëzë!* (f. 23)

I bë halë: *Valëzë, moj valëzë, / them ta them një fjalëzë, / as ta them e as ma thua / e mu bë një halëzë!* (f. 23)

Bëhem palë: *Un' poet i shkretëzë / bëhem pal' e petëzë, / kam një et, një zjarr po thua / dy her' zjarr një etëzë!* (f. 24)

Bëhem petë: *Un' poet i shkretëzë / bëhem pal' e petëzë, / kam një et, një zjarr po thua / dy her' zjarr një etëzë!* (f. 24)

Iu bë farmak: *Tani jam një plakëzë / shtatëdhjet' pa pakëz / dhe tani po atë dua / një diçka, një puthje hua, / që m'u bëftë farmakëzë!* (f. 25)

Vesh për vesh: *Zogu zogës do ja thot' / vesh për vesh me goj' të plot'.* (f. 26)

Me plot gojën: *Zogu zogës do ja thot' / vesh për vesh me goj' të plot'.* (f. 26)

I çaj zemrën: *"Mos më duaj tashi e tutje", mos më duaj... po si e qysh, / si ta çaj të vetmen zemër, si ta çaj ta bëj më dysh? (Mos më duaj tashi e tutje, f. 27)*

I bëj zemrën më dysh: *"Mos më duaj tashi e tutje", mos më duaj... po si e qysh, / si ta çaj të vetmen zemër, si ta çaj ta bëj më dysh? (f. 27)*

I ra pika: *Edhe pika që më ra, që më ra e që më vrau, / i ra gurit dhe e çau, i ra drurit dhe e thau* (f. 27)

Ma do zemra: Ta do zëmra? *I thua: eja! / Një çift kite na mjaftojnë / dhe në vjesht', kur varet reja, / dallandyshtet udhëtojnë.* (f. 28)

Këmbejmë unazat: *Dallandyshtet edhe vajzat / vinë e rrjedhin nga një derë, / në vjesht' shkojnë / këmben' unazat, / kthehen çift në pranverë!* (f. 28)

Rreze dielli nëpër shi: *Një magji, një hijeshi, / rrez' e diellit nëpër shi.* (f. 29)

E pajis femrën: Ra mbi femra i pajisi, / ra mbi zëmra i mahisi! (f. 29)

I mahis zemrën: *Ra mbi femra i pajisi, / ra mbi zëmra i mahisi!* (f. 29)

Si fajkua me sy çelur: *Si fajkua me sy çelur / rreth e rrotull nëpër hije, / ku ti zogëz veje vije, / ruaj vëndin ku ke shkelur!* (f. 31)

Për kokën tënde: *E ja -ja, për kokën tënde, / si një xhinde nëpër mure, / duke thithur një pagure, / kërkoj kohën që më çmende!* (f. 31)

Si një xhinde nëpër mure: *E ja -ja, për kokën tënde, / si një xhinde nëpër mure, / duke thithur një pagure, / kërkoj kohën që më çmende!* (f. 31)

Bëj be: *Bë për ty, për qiell për dhë, / dora ime kurdoherë / nëpër mure, nëpër dyerë / skalis emrin tënd, edhe.* (f. 31)

Për qiell e për dhe!: *Bë për ty, për qiell për dhë, / dora ime kurdoherë / nëpër mure, nëpër dyerë / skalis emrin tënd, edhe.* (f. 31)

Më plasi buzën: *Më plaç buzën pleqëri / që sa vete lëshon lule, / lëshon push të njom' mbi tule / dhe këndon si zog i ri!* (f. 31)

Lëshon lule: *Më plaç buzën pleqëri / që sa vete lëshon lule, / lëshon push të njom' mbi tule / dhe këndon si zog i ri!* (f. 31)

Iu thaftë dora!: *Mbase shkon e dëgjon ora, / mbase këthenet guguftuja... / si e lashë m'u thaftë dora! / guguftun' me shtatë tuja?* (f. 33)

Me shtatë tuje: *Mbase shkon e dëgjon ora, / mbase këthenet guguftuja... / si e lashë m'u thaftë dora! / guguftun' me shtatë tuja?* (f. 33)

Shkel mbi thua: Dikur bija, si fajkua, / shtek më shtek e në sinor, / duke **shkelur përmbi thua**, / ajo priste në oborr... (f. 33)

E bëj hasha: *Vishet mëni, çvishet vasha, / përgëzonet llër' e supa... / Un', moj xhane, s'e bëj' hasha, / më pëlqen t'ju pi me kupa!* (f. 34)

Vishet mani, zhvishet vasha (erdhi pranvera): **Vishet mëni, çvishet vasha**, / përgëzonet llër' e supa... / Un', moj xhane, s'e bëj' hasha, / më pëlqen t'ju pi me kupa! (f. 34)

Ta pish në kupë: *Vishet mëni, çvishet vasha, / përgëzonet llër' e supa... / Un', moj xhane, s'e bëj' hasha, / më pëlqen t'ju pi me kupa!* (f. 34)

I bie pas: Gjithë jetën **pas ju rashë** / Shtek në shtek e kënd më kënd, / midis ju dhe mua tash / dhe në linja s'ka më vënd! (f. 34)

Del nga brinja: Nuk ka mbetur vënd për linja, / lemni, pra, t'ju qaj me lot, / sepse femra **del nga brinja**, / urdhëron i madhi zot! (f. 34)

I vete zemrës kundër: Në të till' të holla punëra / unë u bëra palë e pet', / s'mund **t'i vete zemrës kundra**, / jam artist e jam poet! (f. 35)

I bie pika: Gropëzat që, **pika mua!** / gotëza të mbushura prerë, / që t'i thith një her' si dua, / jam gati të vdes dy herë! (f. 36)

Gotëz e mbushur prerë: Gropëzat që, pika mua! / **gotëza të mbushura prerë**, / që t'i thith një her' si dua, / jam gati të vdes dy herë! (f. 36)

Vdes dy herë: Gropëzat që, **pika mua!** / gotëza të mbushura prerë, / që t'i thith një her' si dua, / jam gati të vdes dy herë! (f. 36)

I bëj barmish: Do t'i ysht **t'i bëj barmish**, / do t'i bëj fitil për zemër, / do të prishem dhe do të prish / dhe do bëj të bëhem emër! (f. 36)

I bëj fitil për zemër: Do t'i ysht t'i bëj barmish, / do **t'i bëj fitil për zemër**, / do të prishem dhe do të prish / dhe do bëj të bëhem emër! (f. 36)

Bëhem emër: Do t'i ysht t'i bëj barmish, / do t'i bëj fitil për zemër, / do të prishem dhe do të prish / dhe do bëj të bëhem emër! (f. 36)

I humbi mendja: Era vjen me duf si plumbi / dhe nuk le folë në vënd, / dallandyshta ime humbi / edhe unë i **humba mënd!** (f. 38)

Ka dasmë merimanga: Kur bën koha diell e shi / **merimanga paska dasëm**, / s'di, për zotin, po tashi / **un' dhe zemra ime shkasëm!** (f. 39)

Më shket zemra: Kur bën koha diell e shi / merimanga paska dasëm, / s'di, për zotin, po tashi / **un' dhe zemra ime shkasëm!** (f. 39)

Më vete mendja: **Mëndja vete ku nuk vihet...** / e më tej, e më përtej... / një pullumb që di e ngrihet / ai di se ku do vej! (f. 39)

Vete mendja e shkretë: **Ku nuk vete mëndj' e shkretë** / bënet shkum dhe mbi tallas, / un' po varem tatëpjetë... / ajo shkon e shikon pas! (f. 39)

Më bëhet mendja shkumë: **Ku nuk vete mëndj' e shkretë** / **bënet shkum dhe mbi tallas**, / un' po varem tatëpjetë... / ajo shkon e shikon pas! (f. 39)

Gojë për gojë: Pranvera me bilbila / koha qesh dhe buza qesh, / diçka thon' për trëndafila / **goj' për gojë** e vesh për vesh! (f. 40)

Hedh sytë: Pjesa ime tepër pakë: / pi dy pika, **heth një sy**, / mezi marr një pikëz flakë / sa për zemër... gjer aty! (f. 40)

Marr flakë: Pjesa ime tepër pakë: / pi dy pika, heth një sy, / mezi **marr një pikëz flakë** / sa për zemër... gjer aty! (f. 40)

Marr sa për zemër: Pjesa ime tepër pakë: / pi dy pika, heth një sy, / mezi marr një pikëz flakë / **sa për zemër...** gjer aty! (f. 40)

Bëj sedef: Thon' se shiu muajt maj / nëpër dete **bën sedefe** / dor' e vajzës punon paj', / dor' e majit bën gjergjefe! (f. 40)

Dorë e majit: Thon' se shiu muajt maj / nëpër dete **bën sedefe** / dor' e vajzës punon paj', / **dor' e majit** bën gjergjefe! (f. 40)

Vlera artistike e frazeologjisë në poezinë e Ali Asllanit

- Bëj gjergjef:** *Thon' se shiu muajt maj / nëpër dete bën sedefe / dor' e vajzës punon paj', / dor' e majit bën gjergjefe!* (f. 40)
- Bejkë e stanit:** *Erdhi vera përsëri / kalipeç mbi shtiza dielli, / bejk' e stanit buz' flori / del e pret me kënga fyelli!* (f. 41)
- Si dritë e thyer në ujë:** *Pjesa ime një puqer / rrall' një vetull, rrall' një sy, / dhe si drita në uj' thyer / ca kujtime... gjer aty!* (f. 41)
- Çel buzën:** *Dikur çelet buzë e gjorë / me një mbase, me një mund... / mu si lulja nënë borë / kurse era vjen e shkund!* (f. 43)
- Si lulja nën borë:** *Dikur çelet buzë e gjorë / me një mbase, me një mund... / mu si lulja nënë borë / kurse era vjen e shkund!* (f. 43)
- Sjell melhem për zemrën e goditur:** *Në je ndonjë ëngjëll, udhën ke lajthitur, / apo sjell melhemin zemrës së goditur?* (f. 44)
- Si flori i situr:** *Kush të paska rritur, kush të ka selitur? / Trupi yt i bukur si flori i situr!* (f. 44)
- Xhinde e arratisur:** *Në je ndonjë xhinde, xhinde e arratisur, / cilin ke vithisur, kujt i je kolisur?* (f. 44)
- Hije hyjnore:** *Në je donjë hije, / hije hyjnore, / kthema zemrën time, / zemrën që ma more!* (f. 45)
- I kthej zemrën:** *Në je donjë hije, / hije hyjnore, / kthema zemrën time, / zemrën që ma more!* (f. 45)
- I marr zemrën:** *Në je donjë hije, / hije hyjnore, / kthema zemrën time, / zemrën që ma more!* (f. 45)
- E kam marrë (e kam futur) në zemër:** *Për atë, për aq për kaq, / më ke marrë në zemër paq!* (f. 47)
- Më ka marrë malli:** *Është një mall i thellë i shkret' / që në zemër më ka marr'!* (f. 49)
- Mbush kupa, zbras kupa:** *Gjith ditën kupa mbush / gjithë natën kupa zbras!* (f. 49)
- Më digjet zëmra:** *Zëmra digjet ylyver, / mendja vete asaj pas!* (f. 49)
- Më vete mendja:** *Zëmra digjet ylyver, / mendja vete asaj pas!* (f. 49)
- S'jam në vete:** *Plaça un' që s'jam në vete; / plaça un' që prishem mend* (f. 49)
- Prishem nga mendtë:** *Plaça un' që s'jam në vete; / plaça un' që prishem mend* (f. 49)
- Trëndafil imbirë me hënë:** *Atë gjë që ty të bënë / trëndafil të mbir' me hënë!* (f. 53)
- Zbret zogjtë nga fluturimi:** *Një vështrim, një këngë vështrimi, / që zbret zogjtë nga fluturimi!* (f. 53)
- Ylli që bie në ujë:** *Nuk je ti që ishe dije, / ai yll që në uj' bie.* (f. 53)
- I jap buzën:** *Buzën time do t'ta jap, / hënë e ngrënë, bëhet prap'.* (f. 54)
- Hënë e ngrënë:** *Buzën time do t'ta jap, / hënë e ngrënë, bëhesh prap'.* (f. 54)
- Më mbushen sytë:** *Se kur ti më puth në sy, / sytë më mbushen që të dy!* (f. 54)
- Nga një vesh më hyn, nga tjetri më del!** *Fllad i freskët fryn / dhel e përkëdhel, / nga një vesh më hyn / nga një vesh më del!* (f. 55)
- I është mbrujtur shpirti me zjarr:** *Flladi paska frytur / ler' të jap, të marr, / shpirti im ish mbrujtur / tej për tej me zjarr!* (f. 55)
- Mjaltë i bardhë në hoje:** *Ku si bleta, zoga bletë, që fsheh mjaltin nëpër hoje, / kemi fshehur lotët tanë dy her' mjalt i bardhë në hoje, / lotët tanë, që tashti unë, duke qar' me ngashërim, / i kërkoj si bar shërimi për një plag', që s'ka shërim!* (f. 56)
- Bar shërimi:** *Ku si bleta, zoga bletë, që fsheh mjaltin nëpër hoje, / kemi fshehur lotët tanë dy her' mjalt i bardhë në hoje, / lotët tanë, që tashti unë, duke qar' me ngashërim, / i kërkoj si bar shërimi për një plag', që s'ka shërim!* (f. 56)
- Nuk ka shërim:** *Ku si bleta, zoga bletë, që fsheh mjaltin nëpër hoje, / kemi fshehur lotët tanë dy her' mjalt i bardhë në hoje, / lotët tanë, që tashti unë, duke qar' me ngashërim, / i kërkoj si bar shërimi për një plag', që s'ka shërim!* (f. 56)
- E fut në dhe të gjallë:** *Dhe këtu në dhë të gjallë dora jote të më fus', / që të rroj edhe i vdekur, të vazhdoj për ty të lus!* (f. 57)

I zien në zemër diçka: Ty në zemër diç të zjen e i ul ato qepalle, / ato syskëza qepalle të radhitur' si në valle... (f. 57)

Zjarr në kraharor: Kam një zjarr në kraharuar për atë që s'qem na bëri! / E ky zjarr i grumbulluar më jep vrapin e një zëri! (f. 58)

I jap vrapin e zërit: Kam një zjarr në kraharuar për atë që s'qem na bëri! / E ky zjarr i grumbulluar më jep vrapin e një zëri! (f. 58)

Tel i thyer: Thon për mua, tel i thyer, / thon' për ty flori përherë. (f. 59)

Si e tjerrja nuk e tjerrë: Thon' për mua, tel i thyer, si e tjerrja nuk e tjerrë. (f. 59)

Njëmijë e një lule: Njëmijë e një lule, njëmijë e një çupa, / njëmijë e një zoga për të pir' në kupa! (f. 60)

Është për t'u pirë në kupë: Njëmijë e një lule, njëmijë e një çupa, / njëmijë e një zoga për të pir' në kupa! (f. 60)

Një pik' prushi në një natë: Një pik' prushi në një natë / me miliarda vjet e gjatë. (f. 62)

Me miliarda vjet e gjatë: Një pik' prushi në një natë / me miliarda vjet e gjatë. (f. 62)

Iu bëfsha kurban: Atë sy dhe atë vetull... / dhe m'u bëft kurban një shekull! (f. 63)

U bë fusha mal: Bot' e ré kjo, tungjatjeta, / edhe fusha u bë mal, / shkon përpjet' e tatëpjeta / mali e fusha u bën' pal'! (f. 64)

Shkon përpjet' e tatëpjeta: Bot' e ré kjo, tungjatjeta, / edhe fusha u bë mal, / shkon përpjet' e tatëpjeta / mali e fusha u bën' pal'! (f. 64)

Bëhem palë: Bot' e ré kjo, tungjatjeta, / edhe fusha u bë mal, / shkon përpjet' e tatëpjeta / mali e fusha u bën' pal'! (f. 64)

Bëhet byk në lëmë: Rrymë e frymë farmak çakalli, / fund e krye duhen çdukur, / ndryshe bëhet byk në lëmë / tejprtej kjo botë e bukur! (f. 66)

Zjarri i zemrës: Mbeti vetëm zjarri zemrës, edhe vajza këng' shëndeti / dy shkundi eterniteti. (f. 67)

I rënë prej së larti: Që i qofshim fal' edhe / Trup' i vajzës gosti qielli prej së larti rar' përdhe! (f. 67)

Këngë shëndeti: Mbeti vetëm zjarri zemrës, edhe vajza këng' shëndeti, / dy shkundi eterniteti! (f. 67)

I qofsha falë: Mbeti vetëm zjarri zemrës, edhe vajza këng' shëndeti, / dy shkundi eterniteti, / që i qofshim fal' edhe / Trup' i vajzës gosti qielli prej së larti rar' përdhe! (f. 67)

Gosti qielli: Mbeti vetëm zjarri zemrës, edhe vajza këng' shëndeti, / dy shkundi eterniteti, / që i qofshim fal' edhe / Trup' i vajzës gosti qielli prej së larti rar' përdhe! (f. 67)

Ka rënë nga lart (nga qielli): Mbeti vetëm zjarri zemrës, edhe vajza këng' shëndeti, / dy shkundi eterniteti, / që i qofshim fal' edhe / Trup' i vajzës gosti qielli prej së larti rar' përdhe! (f. 67)

Buk' e krip: Buk' e krip e në shtëpi, / mjalt në goj' e zjarr në zemër, dy her' puth e një her' pi! (f. 67)

Kam një zjarr në zemër: Buk' e krip e në shtëpi, / mjalt në goj' e zjarr në zemër, dy her' puth e një her' pi! (f. 67)

Mjalt në gojë: Buk' e krip e në shtëpi, / mjalt në goj' e zjarr në zemër, dy her' puth e një her' pi! (f. 67)

E theri me sy: Shtatë kate paskish qielli, shtatë ngjyra ylyveri; / shtatëdhjet' e shtat' zjarre kishte syri që më theri! (f. 67)

Nga një buzë në tjetrën: Dhe ky zjarr në mosh' të njomë s'di si niset, si koliset, / nga një buzë në buzën tjetër befaz puthja arratiset. (f. 67)

Mosha e njomë: Dhe ky zjarr në mosh' të njomë s'di si niset, si koliset, / nga një buzë në buzën tjetër befaz puthja arratiset. (f. 67)

Gjysma e mijës pesëqind: Aty thyhet, aty theket, trup' i vajzës vjen e zeshket, / Gjysm' e mijë pesëqintë, bën si do dhe si i teket (f. 67)

Më ndizet zemra: Hop në uj' e hop në kum, / nëpër trupa të freskuar zemra ndizet dhe më shumë... (f. 67)

Vlera artistike e frazeologjisë në poezinë e Ali Asllanit

Më zuri halli: Zemra ndizet dhe, dikuri, / diç i thonin njëri tjetrit **sipas hallit që na zuri!** (f. 67)
Plastë syri i keq! Po që syr' i keq të plas' edhe hasmi të pëlccas, / ish nevoj' të kapërxejmë përmbi krye tre tallas, / dhe nga tre tallas' të tjerë merrnin uj' me duar-tas. (f. 68)
Kapërcej tri tallaze: Po që syr' i keq të plas' edhe hasmi të pëlccas, / ish nevoj' të kapërxejmë përmbi krye tre tallas', / dhe nga tre tallas' të tjerë merrnin uj' me duar-tas. (f. 68)
Çdo të bardh' e bën të zezë: Çdo të bardh' e bën të zezë, çdo të zezë, më të zezë, / na i plasi sy e zemra, po sa nisën e u ndezë. (f. 73)
E bën çdo të zezë, më të zezë: Çdo të bardh' e bën të zezë, çdo të zezë, më të zezë, / na i plasi sy e zemra, po sa nisën e u ndezë. (f. 73)
Na i plasi syri: Çdo të bardh' e bën të zezë, çdo të zezë, më të zezë, / na i plasi sy e zemra, po sa nisën e u ndezë. (f. 73)
Na plasi zemra, Çdo të bardh' e bën të zezë, çdo të zezë, më të zezë, / na i plasi sy e zemra, po sa nisën e u ndezë. (f. 73)
Shih me sy e plas me zemër! Emri tij bosh një emër / **shih me sy e plas me zemër!** (f. 74)
Saksi e vjetër: Un' jam un', **saksi e vjetër!** / Lule gjirit që stolisa / shkoi stolisi një gji tjetër. (f. 76)
Duron zemra: Po u bë ajo që s'bënej, si, pra, **zemra do duroj'**, / syri lotin ta qëndisë, loti syrin ta harroj? (f. 76)
Më ka plasur buza: Gjithë jetën të këndova, të këndova pa u rresht', / meqë buza më ka plasur, e vendosa që të hesht, / dhe do heshtem deri sot, deri nesër, deri dej, / deri syri në lot regjur **zjarr'** e zemrës ta rrëfej'! (f. 77)
I regjur në lot: Gjithë jetën të këndova, të këndova pa u rresht', / meqë buza më ka plasur, e vendosa që të hesht, / dhe do heshtem deri sot, deri nesër, deri dej, / deri syri në lot regjur **zjarr'** e zemrës ta rrëfej'! (f. 77)
Zjarri i zemrës: Gjithë jetën të këndova, të këndova pa u rresht', / meqë buza më ka plasur, e vendosa që të hesht, / dhe do heshtem deri sot, deri nesër, deri dej, / deri syri në lot regjur **zjarr'** e zemrës ta rrëfej'! (f. 77)
Iu përvëlua zemra: Dikur syri flet më parë dhe nga buza më e çarë, / kurse zemra përvëlonet, syri ballit kullon **zjarr.** / Dhe ky **zjarr** që nuk është' **zjarr**, dy her' **zjarr**, një **zjarr** i madh, / djeg dhe yjet nëpër qieje, pasandaj i heq zvarr... (f. 77)
Më kullon syri zjarr: Dikur syri flet më parë dhe nga buza më e çarë, / kurse zemra përvëlonet, syri ballit **kullon zjarr.** / Dhe ky **zjarr** që nuk është' **zjarr**, dy her' **zjarr**, një **zjarr** i madh, / djeg dhe yjet nëpër qieje, pasandaj i heq zvarr... (f. 77)
Djeg dhe yjet nëpër qiell: Dikur syri flet më parë dhe nga buza më e çarë, / kurse zemra përvëlonet, syri ballit kullon **zjarr.** / Dhe ky **zjarr** që nuk është' **zjarr**, dy her' **zjarr**, një **zjarr** i madh, / djeg dhe yjet nëpër qieje, pasandaj i heq zvarr... (f. 77)
E heq zvarrë: Dikur syri flet më parë dhe nga buza më e çarë, / kurse zemra përvëlonet, syri ballit kullon **zjarr.** / Dhe ky **zjarr** që nuk është' **zjarr**, dy her' **zjarr**, një **zjarr** i madh, / djeg dhe yjet nëpër qieje, pasandaj i heq zvarr... (f. 77)
Bëj gazepe: Besabesa **bën gazepe**, e loti im sidomos / Me **zjarr** nis e me **zjarr** sos. (f. 77)
Dora e verës: Ish një val' mbi sup të erës, / ish një fllad e ish një flutur, / ish ajo që **dor' e verës** / nëpër lule e kish futur! (f. 78)
Var buzët: Nashti rroj po ja si rroj: / kur shkojn' vajzat bukuri / i vështroj e i vështroj, / heq kapellën e nderoj, / **varur buzë edhe turi!** (f. 81)
Var turinjtë: Nashti rroj po ja si rroj: / kur shkojn' vajzat bukuri / i vështroj e i vështroj, / heq kapellën e nderoj, / **varur buzë edhe turi!** (f. 81)
I kishte bërë koka dëng: Një i ri, një këngëtor, / ju pat thurur një tuf' këngë, / po atje në atë Vlorë, / **ja kish bërë koka dëng!** (f. 83)
Kam në shpirt një dell të ri: Flas me ju, moj dallandyshe, / përsëri e përsëri, / sado plak, po fare ndryshe, / **kam në shpirt një dell të ri!** (f. 83)

Me zjarr në gji: Dhe ju **flas me zjarr në gji**, / me gjysmakun zjarr që mbeti, / sepse flaka ime fjeti, / kam një këmb' në yzengji... / Jam udhtar eterniteti! (f. 84)

Më fjeti flaka ime: Dhe ju flas me zjarr në gji, / me gjysmakun zjarr që mbeti, / sepse flaka ime fjeti, / kam një këmb' në yzengji... / Jam udhtar eterniteti! (f. 84)

Kam një këmbë në yzengji: Dhe ju flas me zjarr në gji, / me gjysmakun zjarr që mbeti, / sepse flaka ime fjeti, / kam një këmb' në yzengji. / Jam udhtar eterniteti! (f. 84)

Si zog i zën' në kurth: Pi e puth / si një zog i zën' në kurth! (f. 85)

I bën tak me cep të syrit: Dhe me cep të syrit, tak, / flak për flak. (f. 86)

Flakë për flakë: Dhe me cep të syrit, tak, / flak për flak. (f. 86)

Bëhet vetull syri: E hollonet e hollonet / saqë bënet vetull syri, / her' kullonet e kullonet / bënet thelb i një bilyri! (f. 87)

Bëhet thelbi i bylyrit: E hollonet e hollonet / saqë bënet vetull syri, / her' kullonet e kullonet / bënet thelb i një bilyri! (f. 87)

Ajkë argjendi: Po kështu dhe vajzës vëndit, / kësaj ajke të ergjëndit / prapaniku i damkosur, / s'mund t'i thotë: ktheu prapa! / lëre dasmën, shko për shkarpa! (f. 87)

Lë dasmën, shkoj për shkarpa: Prapaniku i damkosur / s'mund t'i thotë ktheu prapa! / lëre dasmën, shko për shkarpa! (f. 87)

Mbaj zi: Rrobë e bardh' që kishte veshur, më tregoi se mbante zi, / sa do heshti buzë e kuqe, foli syri i saj i zi! (f. 88)

I heshti buza: Rrobë e bardh' që kishte veshur, më tregoi se mbante zi, / sa do heshti buzë e kuqe, foli syri i saj i zi! (f. 88)

I flet syri i zi: Rrobë e bardh' që kishte veshur, më tregoi se mbante zi, / sa do heshti buzë e kuqe, foli syri i saj i zi! (f. 88)

Peshohet me dërhemë argjendi: Varri është i të shoqit, ish poet i madh i vëndit, / që peshohej këngë e tija me dërhemë të ergjëndit! (f. 89)

Mish e thua: Burrë e grua, mish e thua, çift i ëmbël, çift me shije, / çift, o çift, që s'ka të dytë, si dy kokërrza qershije! (f. 89)

Nuk ka të dytë: Burrë e grua, mish e thua, çift i ëmbël, çift me shije, / çift, o çift, që s'ka të dytë, si dy kokërrza qershije! (f. 89)

Si dy kokërrza qershije! Burrë e grua, mish e thua, çift i ëmbël, çift me shije, / çift, o çift, që s'ka të dytë, si dy kokërrza qershije! (f. 89)

Prisem nga mendtë: Një dit' burri u sëmur, dy plevita në një vënd, / një sëmundje shumë e rëndë, zonja Lu u prish nga mend! (f. 89)

Mbylli sytë (vdiq): Në se mbyllen syt e tu, unë veten do ta vras, / dhe bëj bé, që atë ças më ke pranë e më ke pas. (f. 89)

Bëj be: Në se mbyllen syt e tu, unë veten do ta vras, / dhe bëj bé, që atë ças më ke pranë e më ke pas. (f. 89)

Fle për jetë e mot: Tash poeti ra e fjeti, ra e fjet' për mot e jet'... / gjëm e madhe që e gjeti, zonja Lu thërret bërtet. (f. 89)

E gjeti gjëmë e madhe: Tash poeti ra e fjeti, ra e fjet' për mot e jet'... / gjëm e madhe që e gjeti, zonja Lu thërret bërtet. (f. 89)

Jap fjalën: Mirpo zonja është besnike, ka dhën' fjalën, ka bër bé, / sa të thahet varri i burrit doemos do rrij' e vé, / me që varri është i freskët, është i njomë, është i ri, / që të thahet shpejt e shpejt, zonja Lu i bën veri! (f. 90)

Rri e ve: Mirpo zonja është besnike, ka dhën' fjalën, ka bër bé, / sa të thahet varri i burrit doemos do rrij' e vé, / me që varri është i freskët, është i njomë, është i ri, / që të thahet shpejt e shpejt, zonja Lu i bën veri! (f. 90)

I bëj veri: Mirpo zonja është besnike, ka dhën' fjalën, ka bër bé, / sa të thahet varri i burrit doemos do rrij' e vé, / me që varri është i freskët, është i njomë, është i ri, / që të thahet shpejt e shpejt, zonja Lu i bën veri! (f. 90)

Vlera artistike e frazeologjisë në poezinë e Ali Asllanit

Më buron mjalhtë nga zemra: Deri dje një shqiponjë, / Luftëtarë me të shtat: / Tash e tutje rrofsh si zonjë, / *Të buroft nga zemra mjalhtë*. (f. 94)

I bëj ballë: Jo, jo! Burri i *bën ball'* / do buçit si val' mbi zall. (f. 95)

Si vala mbi zall: Jo, jo! Burri i *bën ball'* / do buçit si val' mbi zall. (f. 95)

Beduin i zën' me lak: Varfanjak edhe bonjak, / *beduin i zën' me lak?* (f. 96)

E gjeti gjëma: O Shqiponjë, at e mëmë! / Mos na *gjet' e madhja gjëmë!* (f. 96)

I vete buza prapa: Qaj mbi dega, qaj mbi shkarpa / *sa të vete buza prapa!* (f. 97)

Kafshatë në dhëmbë: A je nder', e nëpër këmbë? / a je *bër kafshit në dhëmbë?* (f. 98)

Jap kokë, marr kokë: Dhe s'të mbeti mik e shok / *të jap' kok' e të marr' kok'?* (f. 98)

Zog i pafolë: Komb i varfër, komb i gjerë / *si një zok i pafolë*. (f. 100)

I qesh buza: Buza ime do të qeshë, / kur do të bëhet li e leshë, / në se armët rrok arbreshi / *buz' e kombit do të qeshi!* (f. 102)

U bë lesh e li: Buza ime do të qeshë, / kur *do të bëhet li e leshë*, / në se armët rrok arbreshi / *buz' e kombit do të qeshi!* (f. 102)

Rrok armët: Buza ime do të qeshë, / kur do të bëhet li e leshë, / në se *armët rrok arbreshi / buz' e kombit do të qeshi!* (f. 102)

E kap ujkun për hunde: Rroki armët edhe tunde, / *kape ujkun mu për hunde!* (f. 103)

Iu thaftë goja: Ëndërr është 'a e vërtetë / *ah, m'u thaftë goj' e shkretë!* (f. 106)

Rrap i mavrisur: Këti rrap i *të mavrisur* / tani lën' si gun' e grisur. (f. 107)

Si gunë e grisur: Këti rrap i *të mavrisur* / tani lën' si *gun' e grisur*. (f. 107)

Ka lindur me këmishë: Nga satrapët më satrap / nga dervishët më dervish, / ky zabit, ky dreqolab, / pa kalem e pa qitap, / *paskish lindur me këmish!* (f. 108)

Dele e dajos (dashi i dajos): *Del' e dajos!* / Kur një dit' / vjen e çfaqet një profit! (f. 110)

Më vlon zemra: Edhe buka i mungonte, / *vetëm zemra i valonte*. (f. 111)

Si yll i këputur: Si një yll që është *këputur* / në një arqe brënda futur. (f. 112)

E ngjesh në zemër: Sot arriti... Kuje! Sot / nuk na erdhi si e deshëm / po në varr s'e fusëm dot, / pra, *në zemër do ta ngjeshëm*. (f. 112)

Ku bashkohet det' e qielli: Nuk do falet, po si dielli, / *ku bashkohet det' e qielli*. (f. 112)

Div pa zorë në bark: Fejzo Xhafua n'atë qark / ish *një dif pa zorë në bark!* (f. 114)

E ka zemrën hekur: Na mëson si duhet vdekur / *si ta kemi zemrën hekur*. (f. 116)

E bëri tym e hi: Që të thotë si ai / dhe *ta bëjmë tym e hi!* (f. 112)

Si kërmë në gropë: Na do dergjemi si robë, / si *një kërmë në një gropë!* (f. 116)

Si cjapi te kasapi: Si vlonjati, lab bir labi, / *mu si cjapi te kasapi*. (f. 116)

Nuk i merr kalem: Dhe *kalemi nuk i merr*, / po e di se ku të thern / marifetet e arbreshit... / *ta këndon në rrëz' të veshit!* (f. 117)

Ta këndon në rrëzë të veshit: Dhe kalem i merr, / po e di se ku të thern / marifetet e arbreshit... / *ta këndon në rrëz' të veshit!* (f. 117)

I bëhet halë në grykë: T'i harrojë ato fjalë / që *në gryk na bënin halë*. (f. 117)

Ka zërin e vet: Buza hesht po syri flet, / *syri paska zën' e vet*, / zër' i heshtjes që të vret, / që të vret e të ka vrar'! (f. 118)

Ia bëri duf: Kijamet këti i thonë: / Vlora dife plot me duf, / Atë çast *ja bëri duf* / gris e shkel flamur të huj! (f. 118)

U bënë garadh: Po varrosej Plaku Math, / dy taborë *u bënë garth*, / dy tabor' ushtar' të huaj, / një karroc' me tetë kuaj. (f. 120)

Ndërron fletën: Menjëher' *ndërroi fletë* / bëni – tha – si doni vetë. (f. 120)

Nuk mbetet gur mbi gur: Për flamur dhe me flamur / të mos *mbetet gur mbi gur!* (f. 121)

Dimër i gjatë: Isht një *dimër fort i gjatë*, / Posht' e lart e dit' e nat. (f. 122)

Vete gjaku gjer në gju: O ashtu, ose kështu, / lipset *gjaku gjer në gju!* (f. 122);

Vete gjaku gjer në gju: O ashtu, ose kështu, / *do vej' gjaku gjer në gju!* (f. 123)

Asllan më zemër: Në çdo burrë e në çdo femër / fshihej *një asllan me zemër!* (f. 122)

Fis me çepezë: Kush është *fis me çepezë* / një her' lind dhe një her' vdes! (f. 123)

Një her' lind dhe një her' vdes! *Kush është fis me çepezes / një her' lind dhe një her' vdes!* (f. 123)

Bëj be për qiell: *Dhe për cilin bëjmë bé, / bé për qiell e be për dhé, / bé për tokën kombëtare, / dhe për ty, moj tok' bujare.* (f. 124)

Bëj be për dhé: *Dhe për cilin bëjmë bé, / bé për qiell e be për dhé, / bé për tokën kombëtare, / dhe për ty, moj tok' bujare.*

Bëj be për tokën kombëtare: *Dhe për cilin bëjmë bé, / bé për qiell e be për dhé, / bé për tokën kombëtare, / dhe për ty, moj tok' bujare.* (f. 124)

Bëj be për tokën bujare: *Dhe për cilin bëjmë bé, / bé për qiell e be për dhé, / bé për tokën kombëtare, / dhe për ty, moj tok' bujare.* (f. 124)

I plaçin sytë: *Se sa miq e se sa shokë / kan' dhen kok' e kan marr' kokë! / Tok' e tok', që s'ke të dytë, / Kush të prek i plaçin sytë!* (f. 124)

Bëhet gjak e tru: *Qindra shekuj edhe t'hu / na jan bërë gjak e tru.* (f. 124)

Kur lindi Zoti: *Tok' prej loti, prej baroti, / që ka ler' kur lindi Zoti.* (f. 124)

Ka bërë nëna djalë! *Vet' profit, vet' ...po pa ndalë! / Po un' çfar jam, miz' a rob? / në ka toka plumb e top, / edhe nëna ka bër' djalë!* (f. 125)

Të dy duart për një kokë: *Të dy duart për një kokë, / edhe kokat gjithë për tokë, / pse këtu në këtë fënkë, / na ka bërë koka dënkë!* (f. 125)

Koka për tokë: *Të dy duart për një kokë, / edhe kokat gjithë për tokë, / pse këtu në këtë fënkë, / na ka bërë koka dënkë!* (f. 125)

Më ka bërë koka dënkë: *Të dy duart për një kokë, / edhe kokat gjithë për tokë, / pse këtu në këtë fënkë, / na ka bërë koka dënkë!* (f. 125)

Bëhet tyme hi: *A do mbetet Shqipëri, / a do bënet tym e hi!* (f. 126)

Luftë me të shtatë: *Jam vlonjat e si vlonjat / di bëj luftë me të shtat'!* (f. 126)

Vlen sa shtatë burra: *Rroka armët e u turra... / këtu burri vlen shtat' burra! / Andej ishin miz e lisit, / këtej ishte lule e fisit!* (f. 127)

Mizë e lisit: *Rroka armët e u turra... / këtu burri vlen shtat' burra! / Andej ishin miz e lisit, / këtej ishte lule e fisit!* (f. 127)

Lulja e fisit: *Rroka armët e u turra... / këtu burri vlen shtat' burra! / Andej ishin miz e lisit, / këtej ishte lule e fisit!* (f. 127)

Thyen qafën: *Edhe shpatulla që pa / akcili nga Vermiku, / një me një kështu na tha, / demek qafën thyen armiku!* (f. 130)

I jap shqelmin: *Konferenca në Paris / i dha shkelmin Shqipëris'.* (f. 130)

Vij rrotull (vërdallë): *Erdhën rrotull e vërdallë, / po e pan' që s'bëhej ballë!* (f. 130)

I bëj ballë: *Erdhën rrotull e vërdallë, / po e pan' që s'bëhej ballë!* (f. 130)

U bë kiameti: *Kur e pa i gjithë mileti / që do bëhej kiameti.* (f. 131)

Vajti flaka në qiell: *Gjith armiqve gjer' e thellë, / t'u vej flaka gjer në qiellë!* (f. 131)

S'vishet burri me tumane: *S'shitet Vlora me fermane, / s'vishet burri me tumane.* (f. 133)

Mësallë me dy faqe: *Si thot' beu që don paqe, / posht' mësalla me dy faqe!* (f. 133)

Nuk e kam për fis: *Nuk e ka shqiptari fisë / që të thith' nga dosa sisë! / E pra fjalën e ka Vlora / ta bëj' botën plotë dora...* (f. 133)

Thith sisë nga dosa: *Nuk e ka shqiptari fisë / që të thith' nga dosa sisë! / E pra fjalën e ka Vlora / ta bëj' botën plotë dora...* (f. 133)

E bëj plot dora: *Nuk e ka shqiptari fisë / që të thith' nga dosa sisë! / E pra fjalën e ka Vlora / ta bëj' botën plotë dora...* (f. 133)

E bëj copa – copa: *Plotë dora... pse Evropa, / që na bëka copa – copa, / me vendime lesh e los, / lëpin vulën që vulos!* (f. 133)

Lesh e los: *Plotë dora... pse Evropa, / që na bëka copa – copa, / me vendime lesh e los, / lëpin vulën që vulos!* (f. 133)

Jap kokën: *Kush jep kokën dhe mban besën / ç'jan ata që din e vdesin.* (f. 134)

Mbaj besën: *Kush jep kokën dhe mban besën / ç'jan ata që din e vdesin.* (f. 134)

Vlera artistike e frazeologjisë në poezinë e Ali Asllanit

Të merr gjak në vetull: *Ka bër' zok edhe sqyfer / pra në vetull gjak të merr!* (f. 134)
Branisem nëpër këmbë: Nuk **branisen nëpër këmbë**, / e han hekurin me dhëmbë! (f. 134)
E ha hekurin me dhëmbë: Nuk **branisen nëpër këmbë** / e **han' hekurin me dhëmbë!** (f. 134)
U bë deti gjak: Në një dorë dy mizrak! / sa që **deti bënej gjak!** (f. 135)
Me shtatë drita: Ju fytyra të florita, / sy, o sy, **me shtatë drita!** (f. 136)
Nga lind e perëndon: Pra, **nga lind e perëndon** / nami juaj po gjëmon! (f. 136)
Shkaba dykrenore: Dhe për **shkabën dykrenorë** / që të zinte qiell me dorë! (f. 136)
Ka zënë qiellin me dorë: Dhe për **shkabën dykrenorë** / që të zinte qiell me dorë! (f. 136)
I ndan peri: S'mund të shkeli veçse drëri, / jet' dhe vdekje **i ndan përi!** (Be o be të Labërisë, f. 139)
Te molla e kuqe: Shëtita Evropën, shëtita Azinë, / gjer' **te moll' e kuqe** vajta gjer' në Kinë, / sa tutje, sa lark e më shumë, / dhe atje ku piqej buka mu në kumë. (f. 140)
Ku piqet buka në kum: Shëtita Evropën, shëtita Azinë, / gjer' **te moll' e kuqe** vajta gjer' në Kinë, / sa tutje, sa lark e më shumë, / dhe atje ku **piqej buka mu në kumë.** (f. 140)
Shkoi prapa diellit: **Deri prapa, diellit**, në tingli majmun, / dhe atje ku Zoti quhej Firaun! / Tobe ja rabi! fryhemi gjynah, / kapërceva qiellin si një zok me krah! (f. 140)
Në tingli majmun: Deri prapa, diellit, në **tingli majmun**, / dhe atje ku Zoti quhej Firaun! / Tobe ja rabi! fryhemi gjynah, / kapërceva qiellin si një zok me krah! (f. 140)
Ku Zoti quhej Firaun: Deri prapa, diellit, në **tingli majmun**, / dhe atje **ku Zoti quhej Firaun!** / Tobe ja rabi! fryhemi gjynah, / kapërceva qiellin si një zok me krah! (f. 140)
Si zog me krahë: Deri prapa, diellit, në **tingli majmun**, / dhe atje ku Zoti quhej Firaun! / Tobe ja rabi! fryhemi gjynah, / kapërceva qiellin **si një zok me krah!** (f. 140)
Qumësht dallëndyshe: Ç' do që desha pata, **qumësht dallandyshe**, / sa të hanin gjithë, gjyshe dhe stërgjyshe; / dhe me ré të bardha dhashë dhe mora, / hazinera gjeta, kur më hante dora! (f. 140)
Më ha dora: Dhe me ré të bardha dhashë edhe mora, / hazinera gjeta, kur **më hante dora!** (f. 140)
E kam thelb në zemër: Vlorën edhe Vlorën **thelp e kam në zemër**, / ditën e kam dritë, natën e kam ëndërr... / çdo or' e minutë ty të kam në gojë, / mbase të zë lemza, kur un' të kujtojë! (f. 141)
Më zë lemza: Vlorën edhe Vlorën **thelp e kam në zemër**, / ditën e kam dritë, natën e kam ëndërr, / çdo or' e minutë ty të kam në gojë, / mbase **të zë lemza**, kur un' të kujtojë! (f. 141)
E kam në gojë: Vlorën edhe Vlorën **thelp e kam në zemër**, / ditën e kam dritë, natën e kam ëndërr / çdo or' e minutë ty **të kam në gojë**, / mbase të zë lemza, kur un' të kujtojë! (f. 141)
Më dridhet shpirti: Aty **shpirti dridhet**, aty zemra hidhet, / aty rreth e rrotull lozën gugulidhet; / dhe për her' të parë po në atë vënd / një zogëz, një ...hajde, më rrëmbu mend! (f. 141)
Më hidhet zemra: Aty **shpirti dridhet**, aty **zemra hidhet** / aty rreth e rrotull lozën gugulidhet. (f. 141)
Më rrëmbu mend: Dhe për her' të parë po në atë vënd / një zogëz, një ...hajde, **më rrëmbu mend!** (f. 141)
E kam këngë në buzë: E kudo që isha e kudo që jamte / **këng' në buz' të kishja**, lot në sy të kamte! (f. 141)
E kam lot në sy: E kudo që isha e kudo që jamte / **këng' në buz' të kishja**, **lot në sy të kamte!** (f. 141)
I jap dorën: **Jepi dorën**, jepi dorën / këtë djali që i ati / na dha gjith' ato që pati, / na dha jetën, na dha Vlorën! (f. 143)
Jap jetën: **Jepi dorën**, jepi dorën / këtë djali që i ati / na dha gjith' ato që pati, / **na dha jetën**, na dha Vlorën! (f. 143)
Iu këput nga gjiri: **Jepi dorën**, jepi dorën / kësaj nëne që i biri / **iu këput si yll nga gjiri**, / qyqe, korb' e la të gjorën! (f. 143)
E la qyqe: **Jepi dorën**, jepi dorën / kësaj nëne që i biri / **iu këput si yll nga gjiri**, / **qyqe, korb' e la të gjorën!** (f. 143)

E la korbë: Jepi dorën, jepi dorën / kësaj nëne që i biri / iu këput si yll nga gjiri, / *qyqe, korb' e la të gjoerën!* (f. 143)

Këngë e shkumës mbi valë: Gushpullumbi syshqiponja, *këng' e shkumave mbi valë*, / ku çdo vashëz i thot' hënës: A ti dil, a un' të dalë! / Pra ky vënd do vej' përpara, dhe do vej me vrap të plumbit, / pasi neve dim' dhe ecim nëpër gjurma të pullumbit! (f. 145)

Dil të dal: Gushpullumbi syshqiponja, / këng' e shkumave mbi valë, / ku çdo vashëz i thot' hënës: / A ti dil, a un' të dalë! (f. 145)

Me vrap të plumbit: Pra ky vënd do vej' përpara, dhe do vej *me vrap të plumbit*, / pasi neve dim' dhe ecim nëpër gjurma të pullumbit! (f. 145)

Eci në gjurmët e pëllumbit: Gushpullumbi syshqiponja, këng' e shkumave mbi valë, / ku çdo vashëz i thot' hënës: A ti dil, a un' të dalë! / Pra ky vënd do vej' përpara, dhe do vej me vrap të plumbit, / pasi neve dim' dhe ecim nëpër gjurma të pullumbit! (f. 145)

Grykë më grykë me rrufetë: Edhe brenda pakëz kohë, / dhe, makari, *gryk' për grykë me rrufe*, me er' me llohë, / do arrijm' atje në qiell, ku ka drit e ku ka diell! / Pra, me zemrën më të pastër dhe me bindjen më të thellë. (f. 145)

Ku ka dritë e ku ka diell: Edhe brenda pakëz kohë, / dhe, makari, *gryk' për grykë me rrufe*, me er' me llohë, / do arrijm' atje në qiell, *ku ka drit e ku ka diell!* / Pra, me zemrën më të pastër dhe me bindjen më të thellë. (f. 145)

Me zemër të pastër Do arrijm' atje në qiell, ku ka drit e ku ka diell! / Pra, *me zemrën më të pastër* dhe me bindjen më të thellë. (f. 145)

Dora e Zotit: Si një dorë, *dor' e zotit*, ajo dor' që s'ka të dukur, / dalngadalë, nënë tokë, përgatit behar' e bukur. (f. 146)

Dorë e bardhë: Po ashtu dhe këtë ditë, ku gjith' bota u goditë / *dor' e bardh*, e patriotve pa dyshim që përgatitë, / përgatit një dit' të bukur, një të arthme më të pasur! / ku do qesh' e do dëfnej edhe zemra më e plasur! (f. 146)

Zemër e plasur: Si një dorë, dor' e zotit, ajo dor' që s'ka të dukur, / dalngadalë, nënë tokë, përgatit behar' e bukur, / po ashtu dhe këtë ditë, ku gjith' bota u goditë / *dor' e bardh*, e patriotve pa dyshim që përgatitë, / përgatit një dit' të bukur, një të arthme më të pasur! / ku do qesh' e do dëfnej *edhe zemra më e plasur!* (f. 146)

Ku merr zjarr e flakë rufeja: Të patundur, të pamundur as nga era as nga reja, / mbani kokat atje sipër, *ku merr zjarr e flak, rufeja!* (f. 146)

E fut njëqind pashë nën dhe: E u lute, u këpute / *njëqind pash në dhe u fute!* (f. 147)

E pret hasmin me daulle: E *pret hasmin me daulle*, / kur gjen ditën ta bën pulle. (f. 147)

Ia bëj pullë: E pret hasmin me daulle, / kur gjen ditën *ta bën pulle*. (f. 147)

E vë re: Kur i *vije ré*, / dukej bukurë. (f. 149)

E bëj të bardhë mortjen më të zezë: Dy milion u ndezë / dhe e *bën' të bardhë mortjen më të zezë*. (f. 149)

U thyë luga e lugatit: Tani përmbi krye / kemi më shumë yje, / *luga e lugatve vajti e u thyë*. (f. 149)

Ka bërë nëna djalë: Aty ndal! / Gjalmëzeza *ka bër' djal'*, / djal' fajkua, djal' sqifer, / pra, në vetull gjak të merr; / djal' fajkua, djal' fatos, / aty ngul dhe aty sos! (f. 151)

Djalë fajkua: Aty ndal! / Gjalmëzeza ka bër' djal', / *djal' fajkua*, djal' sqifer, / pra, në vetull gjak të merr; / djal' fajkua, djal' fatos, / aty ngul dhe aty sos! (f. 151)

Djalë skifter: Aty ndal! / Gjalmëzeza ka bër' djal', / djal' fajkua, *djal' sqifer*, / pra, në vetull gjak të merr; / djal' fajkua, djal' fatos, / aty ngul dhe aty sos! (f. 151)

Djalë fatos: Aty ndal! / Gjalmëzeza ka bër' djal', / djal' fajkua, djal' sqifer, / pra, në vetull gjak të merr; / djal' fajkua, *djal' fatos*, / aty ngul dhe aty sos! (f. 151)

Të merr gjak në vetull: Aty ndal! / Gjalmëzeza ka bër' djal', / djal' fajkua, djal' sqifer, / pra, në *vetull gjak të merr*; / djal' fajkua, djal' fatos, / aty ngul dhe aty sos! (f. 151)

Bëj gojë: *Bëjnë goj'* e bëjnë dhëmbë, / duf i tyre djeg e shëmbë! (f. 151)

Bëj dhëmbë: *Bëjnë goj' e bëjnë dhëmbë*, / duf i tyre djeg e shëmbë! f. 151)

Dhëmbë për dhëmbë: *Dhëmb për dhëmb e sy për sy, si ti mua dhe un' ty! / Nëna ime nëna jote zën' e qajnë për të dy. / Djali babën, baba djalin vuan ta zër' e ta përzërë, / që ta pjek në hell të gjallë, t'i pres mishin me gërshërë.* (f. 155)

Sy për sy: *Dhëmb për dhëmb e sy për sy, si ti mua dhe un' ty! / Nëna ime nëna jote zën' e qajnë për të dy.* (f. 155)

E pjek në hell të gjallë: *Djali babën, baba djalin vuan ta zër' e ta përzërë, / që ta pjek në hell të gjallë, t'i pres mishin me gërshërë.* (f. 155)

Ia pres mishin më gërshërë: *Djali babën, baba djalin vuan ta zër' e ta përzërë, / që ta pjek në hell të gjallë, t'i pres mishin me gërshërë.* (f. 155)

Gjuha rreh dhëmbi e dhëmbur: *Që guxova dhe i thashë, i rrëmbyer edhe i trembur, / mbasi gjuha më rreh dhëmbin atë dhëmb që më ka dhëmbur.* (f. 156)

Me barkun sa dy hambarë: *S'kemi fjalë për ca kusarë, vith e ha e vith e ha, / me një bark sa dy hambar', ata leri mos i nga. / Ata kanë një vulë në ballë / dhe njëqind e një dhëmballë.* (f. 156)

Me vulë në ballë: *S'kemi fjalë për ca kusarë, vith e ha e vith e ha, / me një bark sa dy hambar', ata leri mos i nga. / Ata kanë një vulë në ballë, / dhe njëqind e një dhëmballë.* (f. 156)

Ka njëqind e një dhëmballë: *S'kemi fjalë për ca kusarë, vith e ha e vith e ha, / me një bark sa dy hambar', ata leri mos i nga. / Ata kanë një vulë në ballë, / dhe njëqind e një dhëmballë.* (f. 156)

Bëhet zogë: *Në një dit' në Muço Mato mijra dele pinin ujë, / ku dhe delja tet' vjeçare bënej zog' e bënej ftujë!* (f. 159)

Bëhet ftujë: *Në një dit' në Muço Mato mijra dele pinin ujë, / ku dhe delja tet' vjeçare bënej zog' e bënej ftujë!* (f. 159)

Zemra terr e shpirti shtrigë: *Është o zot, o zot / flam' e madhe, flam' e ligë, / zemra terr e shpirti shtrigë.* (f. 162)

Gjarpër me dy kokë: *Po për ty e për të tjerë, / është një gjarpër me dy krerë!* (f. 162)

Gjarpër mbi gjarpërinj: *Është një gjarpër mbi gjarpënjë, / gjuhë e tija helm e vrerë, punë e tija lënjë e tënjë!* (f. 162)

E ka gjuhën helm e vrerë: *Është një gjarpër mbi gjarpënjë, / gjuhë e tija helm e vrerë, punë e tija lënjë e tënjë!* (f. 162)

I çaj kokën: *Mos i çani kryet pashës duke fol' për qeveri, / qeveria është e pashës, bën si do e bën si di.* (f. 163)

I bëj temena: *Dhe kështu i gjith' mileti rrinte sus' dhe sa për na / ngriheshin të gjith' në këmbë dhe na bënin temena!* (f. 163)

U prish dynjaja: *E u prish dynja e shkretë, për oxhakët s'mbeti vënd... / pasi labi veshi çizme edhe gega vuri mënd.* (f. 163)

Vë mend: *E u prish dynja e shkretë, për oxhakët s'mbeti vënd... / pasi labi veshi çizme edhe gega vuri mënd.* (f. 163)

Djersa e ballit: *Ai rron për zotrinë tuaj, pun' e tija, djers' e ballit, / është kafshit për gojën tuaj. Rroftë goja e çakallit! / Shyqyr zotit, s'ka më mirë, lumturi dhe bukuri, / dhe kur vjen e ju qan hallin, varni buz' edhe turi!* (f. 165)

Kafshatë e gojës: *Ai rron për zotrinë tuaj, pun' e tija, djers' e ballit, / është kafshit për gojën tuaj. Rroftë goja e çakallit! / Shyqyr zotit, s'ka më mirë, lumturi dhe bukuri, / dhe kur vjen e ju qan hallin, varni buz' edhe turi!* (f. 165)

Goja e çakallit: *Ai rron për zotrinë tuaj, pun' e tija, djers' e ballit, / është kafshit për gojën tuaj. Rroftë goja e çakallit! / Shyqyr zotit, s'ka më mirë, lumturi dhe bukuri, / dhe kur vjen e ju qan hallin, varni buz' edhe turi!* (f. 165)

I qaj hallin: *Shyqyr zotit, s'ka më mirë, lumturi dhe bukuri, / dhe kur vjen e ju qan hallin, varni buz' edhe turi!* (f. 165)

Var buzët: *Ai rron për zotrinë tuaj, pun' e tija, djers' e ballit, / është kafshit për gojën tuaj. Rroftë goja e çakallit! / Shyqyr zotit, s'ka më mirë, lumturi dhe bukuri, / dhe kur vjen e ju qan hallin, varni buz' edhe turi!* (f. 165)

Var turinjtë: *Ai rron për zotrinë tuaj, pun' e tija, djers' e ballit, / është' kafshit për gojën tuaj. Rroftë goja e çakallit! / Shyqyr zotit, s'ka më mirë, lumturi dhe bukuri, / dhe kur vjen e ju qan hallin, varni buz' edhe turi!* (f. 165)

E heq për hunde: *E na tunde, na lëkunde, nëpër salla shkon e shkunde, / mbasi dora e armikut ty me shok' të heq për hunde.* (f. 166)

Zë një kolltuk: *Që të zinit një kolltuk, aq u ulët u përkulët, / sa në pragun e armikut vajtët si kopil u ngulët!* (f. 166)

Fshati digjet kurva krihet: *As ju hahet, as ju pihet, vetëm titulli ju kihet... / Teksa fshat' i varfër digjet... kryekurva nis e krihet!* (f. 166)

Me zemër të nxirë: *Sidomos ju dredharakë, ju me zemra aq të nxira, / ju dinakë, ju shushunja, ju gjahtar' në errësira! / Ç'na pa syri, ç'na pa syri!... Hunda juaj ku nuk hyri: / te i miri, te i ligu, te spiuni më i ndyri!* (f. 166)

Gjahtar në errësirë: *Sidomos ju dredharakë, ju me zemra aq të nxira, / ju dinakë, ju shushunja, ju gjahtar' në errësira! / Ç'na pa syri, ç'na pa syri!... Hunda juaj ku nuk hyri: / te i miri, te i ligu, te spiuni më i ndyri!* (f. 166)

Ku nuk i hyn hunda! *Sidomos ju dredharakë, ju me zemra aq të nxira, / ju dinakë, ju shushunja, ju gjahtar' në errësira! / Ç'na pa syri, ç'na pa syri!... Hunda juaj ku nuk hyri: / te i miri, te i ligu, te spiuni më i ndyri!* (f. 166)

Ç'na pa syri!: *Sidomos ju dredharakë, ju me zemra aq të nxira, / ju dinakë, ju shushunja, ju gjahtar' në errësira! / Ç'na pa syri, ç'na pa syri!... Hunda juaj ku nuk hyri: / te i miri, te i ligu, te spiuni më i ndyri!* (f. 166)

Rob në dorë të metelikut: *Edhe ju të robëruar, rob në dor' të metelikut, / fshini sofrat e kujtdoj', puthni këmbën e armikut!* (f. 167)

Fshij sofrën e dikujt: *Edhe ju të robëruar, rob në dor' të metelikut, / fshini sofrat e kujtdoj', puthni këmbën e armikut!* (f. 167)

Puth këmbën e armikut: *Edhe ju të robëruar, rob në dor' të metelikut, / fshini sofrat e kujtdoj', puthni këmbën e armikut!* (f. 167)

Jap shpirtin: *Dhe u bëtë pasanikë, me pallate, me vetura, / kurse burrat më fisnikë japin shpirtin në tortura!* (f. 167)

Sofra e qorrit: *Vëndi qënka sofr' e qorrit, vlen për goj' e për lëfytë, / bëni sikur veni vetull', shoku shokut kreni sytë... / Dhe për një kërkoni pesë, po më mir' njëzet e pesë. / Le të rrojë bataçiu dhe i miri le të vdesë!* (f. 167)

Në vend që t'i vë vetulla, i nxjerr sytë: *Vëndi qënka sofr' e qorrit, vlen për goj' e për lëfytë, / bëni sikur veni vetull', shoku shokut kreni sytë... / Dhe për një kërkoni pesë, po më mir' njëzet e pesë. / Le të rrojë bataçiu dhe i miri le të vdesë!* (f. 167)

Për gojë e lëfytë: *Vëndi qënka sofr' e qorrit, vlen për goj' e për lëfytë, / bëni sikur veni vetull', shoku shokut kreni sytë... / Dhe për një kërkoni pesë, po më mir' njëzet e pesë. / Le të rrojë bataçiu dhe i miri le të vdesë!* (f. 167)

Për një kërkoni pesë: *Vëndi qënka sofr' e qorrit, vlen për goj' e për lëfytë, / bëni sikur veni vetull', shoku shokut kreni sytë... / Dhe për një kërkoni pesë, po më mir' njëzet e pesë. / Le të rrojë bataçiu dhe i miri le të vdesë!* (f. 167)

Shoku shokut i nxjerr sytë: *Vëndi qënka sofr' e qorrit, vlen për goj' e për lëfytë, / bëni sikur veni vetull', shoku shokut kreni sytë... / Dhe për një kërkoni pesë, po më mir' njëzet e pesë. / Le të rrojë bataçiu dhe i miri le të vdesë!* (f. 167)

I ra rrufeja: *Dhe i bije rrufeja pasuris' dhe, kësi lloj, / nuk ju mbetet gjë në dorë, vetëm një kafshit' për goj'!* (f. 168)

Nuk i mbeti gjë në dorë: *Dhe i bije rrufeja pasuris' dhe, kësi lloj, / nuk ju mbetet gjë në dorë, vetëm një kafshit' për goj'!* (f. 168)

Ka rënë hallvë nga qielli: *Njëher' varet trikollari herën tjetër kryqi i thyer... / paska rar' hallva nga qielli e ja nis një dallaver, / mbushen xhepet me flori / e qinosen ujë e dele për të bër' një stan të ri!* (f. 169)

Vlera artistike e frazeologjisë në poezinë e Ali Asllanit

Mbush xhepat me flori: *Njëher' varet trikollari herën tjetër kryqi i thyer... / paska rar' hallva nga qielli e ja nis një dallaver, / mbushen xhepet me flori / e qinosen ujk e dele për të bër' një stan të ri!* (f. 169)

Qinos ujk e dele: *Njëher' varet trikollari herën tjetër kryqi i thyer... / paska rar' hallva nga qielli e ja nis një dallaver, / mbushen xhepet me flori / e qinosen ujk e dele për të bër' një stan të ri!* (f. 169)

U bërë telendi: *Shitet vendi për para, me para e për para / bënë burri telendi, dy para një maskara.* (f. 169)

Njeri me dy faqe: *E përhera me dy faqe, që të haj' e që të bluaj', / në një kohë mbi dy frona, në një çast e mbi dy kuaj, / me dy faqe, me dy nofulla, në një xhep e dy flamur / e hedh këmbën me daulle edhe turk edhe kaur!* (f. 169)

Ha e bluaj: *E përhera me dy faqe, që të haj' e që të bluaj', / në një kohë mbi dy frona, në një çast e mbi dy kuaj, / me dy faqe, me dy nofulla, në një xhep e dy flamur / e hedh këmbën me daulle edhe turk edhe kaur!* (f. 169)

Në një kohë mbi dy frona: *E përhera me dy faqe, që të haj' e që të bluaj', / në një kohë mbi dy frona, në një çast e mbi dy kuaj, / me dy faqe, me dy nofulla, në një xhep e dy flamur / e hedh këmbën me daulle edhe turk edhe kaur!* (f. 169)

Në një çast e mbi dy kuaj: *E përhera me dy faqe, që të haj' e që të bluaj', / në një kohë mbi dy frona, në një çast e mbi dy kuaj, / me dy faqe, me dy nofulla, në një xhep e dy flamur / e hedh këmbën me daulle edhe turk edhe kaur!* (f. 169)

Në një xhep e dy flamurë: *E përhera me dy faqe, që të haj' e që të bluaj', / në një kohë mbi dy frona, në një çast e mbi dy kuaj, / me dy faqe, me dy nofulla, në një xhep e dy flamur / e hedh këmbën me daulle edhe turk edhe kaur!* (f. 169)

E hedh këmbën sipas daulles: *E përhera me dy faqe, që të haj' e që të bluaj', / në një kohë mbi dy frona, në një çast e mbi dy kuaj, / me dy faqe, me dy nofulla, në një xhep e dy flamur / e hedh këmbën me daulle, edhe turk edhe kaur!* (f. 169)

Edhe turk, edhe kaur: *E përhera me dy faqe, që të haj' e që të bluaj', / në një kohë mbi dy frona, në një çast e mbi dy kuaj, / me dy faqe, me dy nofulla, në një xhep e dy flamur / e hedh këmbën me daulle edhe turk edhe kaur!* (f. 169)

Defi ndryshe, kënga ndryshe: *Neve ndryshe, puna ndryshe, defi ndryshe, kënga ndryshe, / e ç'kërkon në gjë të gjembit të këndoj' një dallandyshe?* (f. 170)

Kërkoj në gjë të gjembit: *Neve ndryshe, puna ndryshe, defi ndryshe, kënga ndryshe, / e ç'kërkon në gjë të gjembit të këndoj' një dallandyshe?* (f. 170)

I them këngës: *Tani eja e t'ja themi asaj kënge që ja thonë: / Koka bën e koka vuan, ç'ke moj zemër që rënkton!* (f. 170)

Koka bën, koka vuan (pëson): *Tani eja e t'ja themi asaj kënge që ja thonë: / Koka bën e koka vuan, ç'ke moj zemër që rënkton!* (f. 170)

I rënkton zemra: *Tani eja e t'ja themi asaj kënge që ja thonë: / Koka bën e koka vuan, ç'ke moj zemër që rënkton!* (f. 170)

E mori lumi: *Zogj e zoga të mahnitur, / lumi, deti që i mori, / histori e përsëritur... / kush e mbolli kush e korri!* (Dinaku, f. 172)

E mori deti: *Zogj e zoga të mahnitur, / lumi, deti që i mori, / histori e përsëritur... / kush e mbolli kush e korri!* (Dinaku, f. 172)

Kush mbolli e kush korri: *Zogj e zoga të mahnitur, / lumi, deti që i mori, / histori e përsëritur... / kush e mbolli kush e korri!* (Dinaku, f. 172)

Nuk e bëj fjalën dy: *Neve kishim në mëhallë efendin', një xhevahir, / nuk na bënte fjalën dy, më përgjigjej: me hair!* (f. 173)

Thur me mëndafsh: *Koha jonë, i dashur mik, ishte thurur prej mëndafshi!* (f. 173)

Vë dorën në zemër: *Vure dorën përmbi zemër, për dy një dhe jo më shumë / më mir' pak edhe me hakë, sesa shumë edhe për lumë!* (f. 173)

Pak dhe me hak: *Vure dorën përmbi zemër, për dy një dhe jo më shumë / më mir' pak edhe me hakë, sesa shumë edhe për lumë!* (f. 173)

Shumë edhe për lumë! *Vure dorën përmbi zemër, për dy një dhe jo më shumë / më mir' pak edhe me hakë, sesa shumë edhe për lumë!* (f. 173)

Shih me sy e plas me zemër: *Si njeri i perëndisë, me qitap e mi nigjah, / ja kish qejfi të martohet her' pas here me një femër / thosh për priftin e mëhallës: prift' i gjo' allah, allah, / nuk martohet dhe, prandaj, shih me sy e plas me zemër!* (f. 173)

Gisht në sy: *Nata ishte gjisht në sy, / unë një dhe dreqi dy.* (f. 174)

Haje ujk! *Vetëm kam një mavri grua / haje ujk e në përrua.* (f. 175)

Kërcet dajaku: *Ky do të jetë kryeplaku! / Krisi me gazep dajaku.* / Kryeplaku kurdohera / bën të tilla dallavera. (f. 176)

Bëj dallavere: *Ky do të jetë kryeplaku! / Krisi me gazep dajaku.* / Kryeplaku kurdohera / bën të tilla dallavera. (f. 176)

Më mbushte zemra: *Aty dale me ngadalë / mbushet zemra, zbrazet syri, / duket ëndrra mbi qepallë / se si erdhi, në sy hyri!* (f. 177)

Më zbrazet syri: *Aty dale me ngadalë / mbushet zemra, zbrazet syri, / duket ëndrra mbi qepallë / se si erdhi, në sy hyri!* (f. 177)

(Nuk) më hyn në sy: *Aty dale me ngadalë / mbushet zemra, zbrazet syri, / duket ëndrra mbi qepallë / se si erdhi, në sy hyri!* (f. 177)

Bëj prokopi: *Deh, mos bëftë prokopi / ajo zemër që nuk digjet! / Po ai që s'puth e s'pi / si vall' zotit i përgjigjet?* (f. 177)

Më digjet zemra: *Deh, mos bëftë prokopi / ajo zemër që nuk digjet! / Po ai që s'puth e s'pi / si vall' zotit i përgjigjet?* (f. 177)

Lotët e Adamit: *Karafilat, dikush thënka, / qenkan lotët e Adamit, / jo sepse na ndezi kënga / e poet Omar Khajanit.* (f. 177)

I bie pika: *E kudo dhe kurdoher' / këndon këngën e një kupe, / në kup', pika që t'i bjer', / skalit emrin e një çupe!* (f. 178)

Thëngjill (kongjill) i mbuluar: *Një kongjill me hi mbuluar / që i thon' Akcil Filani, / tash në moshën e kaluar / duket shumë i përvëluar / për një zogëz Elbasani!* (f. 179)

Mosha e kaluar: *Një kongjill me hi mbuluar / që i thon' Akcil Filani, / tash në moshën e kaluar / duket shumë i përvëluar / për një zogëz Elbasani!* (f. 179)

I merr mendtë: *E ja merr e ja përpish / ato pakëz mënd që kish!* (f. 179)

I përpish mendtë: *E ja merr e ja përpish / ato pakëz mënd që kish!* (f. 179)

E kam veten në dorë: *Në dor' veten nuk e ka, / sidomos xheloz pa mas', / kur pa zogën me disa / qesh e los e bën shaka, / nisi gega të bërtas'!* (f. 179)

Bëj shaka: *Në dor' veten nuk e ka, / sidomos xheloz pa mas', / kur pa zogën me disa / qesh e los e bën shaka, / nisi gega të bërtas'!* (f. 179)

Më hapi barkun: *Një njeri që të hap barkun... / E pra, ujku që ta haj' / se zambaku do zambakun!* (f. 180)

Zambaku do zambakun: *Një njeri që të hap barkun... / E pra, ujku që ta haj' / se zambaku do zambakun!* (f. 180)

I bie jongarit: *Le t'i bjer' tani longarit! / Ajo shkon e shikon shtrëmbër... / Ky mat rrugët e pazarit... / Si thotë fjala e të parit, / shih me sy e plas me zemër!* (f. 180)

E shoh shtrembër: *Le t'i bjer' tani longarit! / Ajo shkon e shikon shtrëmbër... / Ky mat rrugët e pazarit... / Si thotë fjala e të parit, / shih me sy e plas me zemër!* (f. 180)

Mat rrugët e pazarit: *Le t'i bjer' tani longarit! / Ajo shkon e shikon shtrëmbër... / Ky mat rrugët e pazarit... / Si thotë fjala e të parit, / shih me sy e plas me zemër!* (f. 180)

Shkumë e bardh' mbi sup të valës: *Është nga rrethi Hanko hallës, shkumë e bardh' mbi sup të valës, / paska qën' njeriu i sallës, paska qën' njeriu i fjalës.* (f. 181)

Njeri i salloneve (i sallës): *Është nga rrethi Hanko hallës, shkumë e bardh' mbi sup të valës, / paska qën' njeriu i sallës, paska qën' njeriu i fjalës.* (f. 181)

Vlera artistike e frazeologjisë në poezinë e Ali Asllanit

Njeri i fjalës: Është nga rrethi Hanko hallës, shkumë e bardh' mbi sup të valës, / paska qën' njeriu i sallës, paska qën' **njeriu i fjalës**. (f. 181)

Gunë e dhirtë: Shum' më tepër nga coha u qëndis, po, **gunë e dhirtë** / s'ka të ngrën e s'ka të pirë, hyrë e dil e tund peshqirë! (f. 181)

Hyr e dil e tund peshqirë: Shum' më tepër nga coha u qëndis, po, **gunë e dhirtë** / s'ka të ngrën e s'ka të pirë, **hyrë e dil e tund peshqirë!** (f. 181)

Me të parë e me të bërë: **Me të parë e me të bërë**, se këtu, në këto vënde, / vlen më mir' një çikëz fat se një qerre plot me mënd. (f. 181)

Ka një qerre me mend: **Me të parë e me të bërë**, se këtu, në këto vënde, / vlen më mir' një çikëz fat se **një qerre plot me mënd**. (f. 181)

Katërqind dërhem: Burri im, moj motër, s'ka se si t'i them, / burrë e deli burrë, **katërqind dërhem!** (f. 183)

M'u thaftë gjuha: Nuk ish i sëmure, po na ish mërztur, / dhe, **m'u thaftë gjuha**, dukej i goditur, / zoti të na ruaj', çdo gjë ka në bot', / shkele ndonjë hije, vajte kot më kot! (f. 183)

Duket i goditur: Nuk ish i sëmure, po na ish mërztur, / dhe, m'u thaftë gjuha, **dukej i goditur**, / zoti të na ruaj', çdo gjë ka në bot', / shkele ndonjë hije, vajte kot më kot! (f. 183)

E ruajt Zoti: Nuk ish i sëmure, po na ish mërztur, / dhe, m'u thaftë gjuha, dukej i goditur, / **zoti të na ruaj'**, çdo gjë ka në bot', / shkele ndonjë hije, vajte kot më kot! (f. 183)

Shkel ndonjë hije: Nuk ish i sëmure, po na ish mërztur, / dhe, m'u thaftë gjuha, dukej i goditur, / zoti të na ruaj', çdo gjë ka në bot', / **shkele ndonjë hije**, vajte kot më kot! (f. 183)

Vafshin te mollë e kuqe: Xhindet dhe hijet e ergjenda qofshin, / lark **te mollë e kuqe vafshin**, mbretërofshin! (f. 183)

U bëj më dysh: Me gjith' këtë, unë e di se qysh / bam e bum sa plasa sa **u bëç më dysh**. (f. 184)

Mish e thua: Pa dëgjo, moj grua, / në se më do mua, / në se burrë e grua **jemi mish e thua**. (f. 184)

Ka dalë shejtani në shesh: Po **tani shejtani na ka dal' në shesh**, / s'kam se si të qaj s'kam se si të qesh... (f. 185)

Tjerr flokun e dëborës: / ky shejtan njeriu i ri / **do tjerr' flokun e dëborës** / ta bëj petka për njeri! (f. 189)

(Bie) si loti nga qerpiku: Do me thënë se tashti na / ram' **si loti nga qerpiku**, / qindra vjeçe kjo bina / tej përtej u shëmb e iku! (f. 189)

Bëhet dyfek argjendi: Koha qënka e të riut / edhe vëndi e kuvëndi, / sot kërraba e bariut / na **u bë dyfek ergjendi!** (f. 189)

T'u rritë nderi: Hallë, o Hall' **t'u rritë nderi**, / me javash ato lëvdata, / tani pendë e një sqyfteri / **vlen një barr' para të thata!** (f. 190)

Vlen sa një barrë para të thata: Hallë, o Hall' **t'u rritë nderi**, / me javash ato lëvdata, / tani pendë e një sqyfteri / **vlen një barr' para të thata!**

Më ndez pushka në ujë: Dhe ky nip besnik, që pate / që **në ujë i ndizte pushka**: / tash për kok' të zotris' sate / nuk i flet me gojë as krushka! (f. 191)

I humbi vula: Po nashti **na humbi vula**, / dualnë zogjtë nga furriku / dhe këto të reja pula / u bën gjela tash, kikiku! (f. 191)

Dolën zogjtë nga furriku: Po nashti na humbi vula, / **dualnë zogjtë nga furriku** / dhe këto të reja pula / u bën gjela tash, kikiku! (f. 191)

U bë pula gjel: Po nashti na humbi vula, / dualnë zogjtë nga furriku / dhe **këto të reja pula/ u bën gjela tash**, kikiku! (f. 191)

Më pjell edhe mushka: Me dorë shkence tej për tej / u bë vashëz dhe vejushka, / s'është' çudi që nesër – dej / **të na pjelli edhe mushka!** (f. 192)

Detit i ka hije vala: **I ka hije detit vala**, i ka hije kalit shala, / po më shumë nga të gjitha, i ka hije burrit fjala! (f. 193)

Kalit i ka hije shala: **I ka hije detit vala, i ka hije kalit shala**, / po më shumë nga të gjitha, i ka hije burrit fjala! (f. 193)

Burrit i ka hije fjala: *I ka hije detit vala, i ka hije kalit shala, / po më shumë nga të gjitha, i ka hije burrit fjala!* (f. 193)

Ta marrë dreqi: *Ah, kjo kupëza çapkëne, ta marr dreqi e ta hajë! / si një çup' më shkelte syrin, si një çup' për kok' të saj.* (f. 194)

Ta haje dreqi: *Ah, kjo kupëza çapkëne, ta marr dreqi e ta hajë! / si një çup' më shkelte syrin, si një çup' për kok' të saj.* (f. 194)

I shkel syrin: *Ah, kjo kupëza çapkëne, ta marr dreqi e ta hajë! / si një çup' më shkelte syrin, si një çup' për kok' të saj.* (f. 194)

E bën njeriun shejtan: *Nisi shekulli titan / i atomit llahtari, / o njerin' e bën shejtan, / o shejtan' e bën njeri!* (f. 195)

E bën shejtanin njeri: *Nisi shekulli titan / i atomit llahtari, / o njerin' e bën shejtan, / o shejtan' e bën njeri!* (f. 195)

Bie godi: *Orë e çast e një çudi, / orë e çast e më përtej, / shkencë e vjershë ran' godi / van' ku ëndrra s'mund të vej'!* (f. 196)

Orë e çast e një çudi: *Orë e çast e një çudi, / orë e çast e më përtej, / shkencë e vjershë ran' godi / van' ku ëndrra s'mund të vej'!* (f. 196)

Ku s'vete ëndrra: *Orë e çast e një çudi, / orë e çast e më përtej, / shkencë e vjershë ran' godi / van' ku ëndrra s'mund të vej'!* (f. 196)

Bëj dyfek: *Për ata të gior' ushtarë... / bën dyfek e do jen' vrrarë!* (f. 198)

I shkoj në satër: *Pasi ndryshe ne, të tërë, / do të shkonim në satër!* (f. 200)

Si gjysmë hëne: *U shkëput si gjysmë hëne / ra në gjirin e një nëne.* (f. 207)

Bie në gjirin e nënës: *U shkëput si gjysmë hëne / ra në gjirin e një nëne.* (f. 207)

E pres me këmbët e para: *Sa dhe hasmin më të marrë / di ta pres' me këmb' të parë.* (f. 208)

Dy pëllëmbë nën hënë: *Prandaj bënë këtë që bënë / dhe në male thikë e borë / dy pëllëmbë nën hënë.* (f. 208)

Kam gjak në deje: *Po tani me gjak në deje / dhe me vrullin në beteje / pa mos pritur gjë prej teje, / po krijoi njeriun e ri.* (f. 209)

Ndez palcën: *Nëpër gjurma të lajthitur / ndeza palcën tonë të situar.* (f. 209)

Vë gushë: *Zot në mal e zot në fushë, / vazhdimisht me shpres' të plot', / vazhdimisht dhe më e fortë, / Shqipëria vuri gushë!* (f. 208)

Polli guri kalli gruri! *Polli guri kalli gruri, / kalli gruri polli guri, / hallexhesha që dikur, / mbetur kish kock' e lëkur, / epopera trimi thuri!* (f. 212)

Kockë e lëkurë: *Polli guri kalli gruri, / kalli gruri polli guri, / hallexhesha që dikur, / mbetur kish kock' e lëkur, / epopera trimi thuri!* (f. 212)

Shtrydh një plis: *E u nis e u stolis, / yll në ballë e armë në bel, / di t'a shtrudhi dhe një plis, / di dhe zogjtë që t'i mjel' / di nga lulet të heqë sis, / e kështu i dashur shok, / na u bë rigoni lis.* (f. 212)

Mjel zogjtë: *E u nis e u stolis, / yll në ballë e armë në bel, / di t'a shtrudhi dhe një plis, / di dhe zogjtë që t'i mjel'.* (f. 212)

Heq sisë nga lulet: *E u nis e u stolis, / yll në ballë e armë në bel, / di t'a shtrudhi dhe një plis, / di dhe zogjtë që t'i mjel' / di nga lulet të heqë sis, / e kështu i dashur shok, / na u bë rigoni lis.* (f. 212)

U bë rigoni lis: *Yll në ballë e armë në bel, / di t'a shtrudhi dhe një plis, / di dhe zogjtë që t'i mjel' / di nga lulet të heqë sis, / e kështu i dashur shok, / na u bë rigoni lis.* (f. 212)

Me një gur vret dy zogj: *U stolis me një kulturë / vret dy zoq me një gur, / bëri ç'bëri saqë tash / edhe delja pjell pa dash!* (f. 213)

Pjell delja pa dash: *U stolis me një kulturë / vret dy zoq me një gur, / bëri ç'bëri saqë tash / edhe delja pjell pa dash: / kreu mjaft nga lëpushka / na u bë më plot dhe mushka!* (f. 213)

Nxjerr (kërrej) nga lëpushka: *U stolis me një kulturë / vret dy zoq me një gur, / bëri ç'bëri saqë tash / edhe delja pjell pa dash: / kreu mjaft nga lëpushka / na u bë më plot dhe mushka!* (f. 213)

Vlera artistike e frazeologjisë në poezinë e Ali Asllanit

U bë mushka më plot (u mbars): *U stolis me një kulturë / vret dy zoq me një gur, / bëri ç'bëri saqë tash / edhe delja pjell pa dash: / kreu mjaft nga lëpushka / na u bë më plot dhe mushka!* (f. 213)

Jorgani i Nastradinit: *Dikur hahej bot' e vjetër, për jorgan të Nastradinit, / pasuri e Shqipërisë quhej mall i beduinit! / Mall në duar të gogolëve dhe kafshit' për goj' të ujkut, / por tani mor mik i dashur, është' i krahut dhe i bujkut.* (f. 215)

Mall i beduinit: *Dikur hahej bot' e vjetër, për jorgan të Nastradinit, / pasuri e Shqipërisë quhej mall i beduinit! / Mall në duar të gogolëve dhe kafshit' për goj' të ujkut, / por tani mor mik i dashur, është' i krahut dhe i bujkut.* (f. 215)

Kafshatë për gojën e ujkut: *Dikur hahej bot' e vjetër, për jorgan të Nastradinit, / pasuri e Shqipërisë quhej mall i beduinit! / Mall në duar të gogolëve dhe kafshit' për goj' të ujkut, / por tani mor mik i dashur, është' i krahut dhe i bujkut.* (f. 215)

Sa një kupë me ar: *Është' i popullit shqiptar, / pik' e djersës e të cilit vlen sa vlen një kup me ar.* (f. 215)

Ther me sy e vetull: *Asaj protoene me një furk' në sqetullë, / që ther e që gris me sy e me vetullë.* (f. 216)

Gris me sy e me vetull: *Asaj protoene me një furk' në sqetullë, / që ther e që gris me sy e me vetullë.* (f. 216)

Më shëron xhanin: *Edhe zilet ziejnë, zile dhe zambare, / ta shërojnë xhanin pa një pa dy fare; / pa ler' ajo zile, zil' e deles rudë, / ajo zil' e shkretë shpirtin të këputë.* (f. 217)

Më këput shpirtin: *Edhe zilet ziejnë, zile dhe zambare, / ta shërojnë xhanin pa një pa dy fare; / pa ler' ajo zile, zil' e deles rudë, / ajo zil' e shkretë shpirtin të këputë.* (f. 217)

Dyqind qase penda: *Vjen e hardalloset, xhano ta ka ënda / këmba përmbi këmbë, dyqind qase penda.* (f. 217)

Laçkë e plaçkë: *Shatin e lopatën, talër e kusinë, / laçkën edhe plaçkën, gjith që thua tinë, / gjithë prokopinë në një krah' - të mushkës, / dhe në krahun tjetër thasët e lëpushkës!* (f. 217)

Një anë (një krah) mushkë: *Gjithë prokopinë në një krah' - të mushkës, / dhe në krahun tjetër thasët e lëpushkës! / Pasi dy tri herë mushkës i bërtiti / mu si koq' e thanës mu në fshat arriti!* (f. 217)

Si kokrra e thanës: *Shatin e lopatën, talër e kusinë, / laçkën edhe plaçkën, gjith që thua tinë, / gjithë prokopinë në një krah' - të mushkës, / dhe në krahun tjetër thasët e lëpushkës! / Pasi dy tri herë mushkës i bërtiti / mu si koq' e thanës mu në fshat arriti!* (f. 217)

Më ha merak: *S'ka sevda për leka, s'ka sevda për grosh, / nuk e ha merak për gjë e për llosh...* (f. 218)

E kërrej kafshatën nga sqepi i skifterit: *Po ku ja do qejfi, di për fjal' të nderit, / di e kren kafshitën nga sqepi sqyfterit?! (f. 218)*

I hap varrin: *E lëshonte shin' mbi vedër, e lëshonte shin' mbi shtëmbë, / me rruferat më të egra hapte varre nëpër këmbë. (Nëpër gërxhe, nëpër gur, f. 219)*

Pres ditën (për fejesë ose martesë): *Dita qenka prerë më tri dit' janar, / me hair të jet' dhe me këmb' të mbar'!* (f. 220)

Me këmbë të mbarë: *Dita qenka prerë më tri dit' janar, / me hair të jet' dhe me këmb' të mbar'!* (f. 220)

Valë me shkumë: *Vargje vargje rodhën, pala val' me shkumë / veshur edhe ngjeshur me stolira shumë.* (f. 220)

Nuk e qas vendi: *Gjë që s'e qas vëndi, nuk e merr kuvëndi; / ububu moj motër, dal të luaj nga vëndi!* (f. 220)

Nuk e merr kuvendi: *Gjë që s'e qas vëndi, nuk e merr kuvëndi; / ububu moj motër, dal të luaj nga vëndi!* (f. 220)

Luaj nga vëndi!: *Gjë që s'e qas vëndi, nuk e merr kuvëndi; / ububu moj motër, dal të luaj nga vëndi!* (f. 220)

I vë syrin: - Si urdhëron zotrote, po dhe djali ynë / është ashtu si është, pra **i vure synë!** / - Un', *moj xhane, kurrë s'di të flas romuzë / po me mjalhtë në gojë dhe me gaz në buzë.* (f. 221)

Me mjalhtë në gojë: - Si urdhëron zotrote, po dhe djali ynë / është ashtu si është, pra i vure synë! / - Un', *moj xhane, kurrë s'di të flas romuzë / po me mjalhtë në gojë dhe me gaz në buzë.*

Me gaz në buzë: Si urdhëron zotrote, po dhe djali ynë / është ashtu si është, pra i vure synë! / - Un', *moj xhane, kurrë s'di të flas romuzë / po me mjalhtë në gojë dhe me gaz në buzë.*

Më merret fjala mëngjër: **Merret fjala mëngjër** diku nga një her', / mirëpo buz' e zonjës do kulloj sheqer. (f. 221)

Më kullon buza sheqer: **Merret fjala mëngjër** diku nga një her', / mirëpo **buz' e zonjës do kulloj sheqer.** (f. 221)

U bë vaj: Pra në thelb të dimrit koha **u bë vaj**, / defi edhe qejfi flakërin në maj! (f. 221)

Derë e parë: *Jemi agallar', jemi derë e parë, / pa këngë e pa valle dasma s'ka të ngjarë.* (f. 222)

Flas me vetull: Njëra ja merr këngës, tjetra po heq valle, / njëra **flet me vetull**, tjetra me qepalle. (f. 222)

Flas me qepallë: Njëra ja merr këngës, tjetra po heq valle, / njëra **flet me vetull**, tjetra me qepalle. (f. 222)

Farë e fis: Bota u thërritën, sa **për farë e fis**, / gjiton e mëhalla, jemi të shtëpis'! (f. 223)

Nuk e hap gojën: Dhe kushdo të jet', le të marrë të japë, / brënda katër dite **gojën mos ta hapë.** (f. 223)

Marr e jap: Dhe kushdo të jet', le të marrë të japë, / brënda katër dite gojën mos ta hapë. (f. 223)

Mos e dhëntë Zoti: Ndryshe do thon' nusja, **zoti mos e dhëntë**, / s'paska pikë mëntë! (f. 224)

Nuk ka pikë mend: Ndryshe do thon' nusja, zoti mos e dhëntë, / s'paska pikë mëntë! (f. 224)

Syri i lig: Se nga syr' i lik, një me një po thua, / vjehra bën gazepe, **ç'i rrëfen me goj'**! (f. 224)

Një me një: Se nga syr' i lik, **një me një** po thua, / vjehra bën gazepe, **ç'i rrëfen me goj'**! (f. 224)

Bëj gazepe: Se nga syr' i lik, një me një po thua, / vjehra **bën gazepe**, **ç'i rrëfen me goj'**! (f. 224)

Rrëfej me gojë: Se nga syr' i lik, një me një po thua, / vjehra bën gazepe, **ç'i rrëfen me goj'**! (f. 224)

Ku kall këmbët, të rënçin dhëmbët: Hajde çup' e Hallës, aty ku kall këmbët, / aty **ku kall' këmbët, të rënçin dhëmbët!** / Hiqe këmbën zvarrë për çupat e tjera, / se u bën si pela, nuk i nxë as dera! (f. 224)

Heq këmbën zvarrë: Hajde çup' e Hallës, aty ku kall këmbët, / aty ku kall' këmbët, të rënçin dhëmbët! / **Hiqe këmbën zvarrë** për çupat e tjera, / se u bën si pela, nuk i nxë as dera! (f. 224)

U bë si pelë: Hiqe këmbën zvarrë për çupat e tjera, / se **u bën si pela**, nuk i nxë as dera! (f. 224)

Nuk e nxë dera: Hajde çup' e Hallës, aty ku kall këmbët, / aty ku kall' këmbët, të rënçin dhëmbët! / Hiqe këmbën zvarrë për çupat e tjera, / se u bën si pela, **nuk i nxë as dera!** (f. 224)

Si lastar i hedhur: Nuse deli nuse, **si lastar i hedhur:** / koka atje sipër si ergjend i derdhur. (f. 226)

I ka vajtur koka atje sipër: Nuse deli nuse, si lastar i hedhur: / **koka atje sipër** si ergjend i derdhur (f. 226)

Si argjend i derdhur: Nuse deli nuse, si lastar i hedhur: / koka atje sipër **si ergjend i derdhur:** (f. 226)

I hidhet zemra si valë e detit: Kuqet e stërkuqet ngjan sikurse dridhet, / mu **si val' e detit zëmra po i hidhet!** (f. 227)

E heq këmbën osh (zvarrë): Flakës u lëshua djali bukurosh, / shokët i thërresën: **hiqe këmbën osh.** (f. 227)

Hënë e bukur: Ti, **moj hënë e bukur**, hënë, e mira hënë, / motr' e vëndit tënë. (f. 229)

Me gjumin mbi qepallë: Fjala e të rinjve çelet me përrallë, / **më një gjumë të ëmbël gati mbi qepallë.** (f. 230)

Vlera artistike e frazeologjisë në poezinë e Ali Asllanit

I gjej melhem: *Plagve të atia nuk iu gjend melhemi, / dertet e këtia nuk i merr kalemi.* (f. 231)
Nuk i merr kalemi: *Plagve të atia nuk iu gjend melhemi, / dertet e këtia nuk i merr kalemi.* (f. 231)
Zgjatet fjala: *Ruana zot nga fjala, zgjatet edhe zgjatet / sa me pash njeriu s'ka se si të matet!* (f. 231)
Nuk matet as me pash njeriu: *Ruana zot nga fjala, zgjatet edhe zgjatet / sa me pash njeriu s'ka se si të matet!* (f. 231)
I çeli buza: *Herë i çelej buza, herë i çelej gazi / dha e dha e mbushi, pasandaj e zbraz.* (f. 233)
I çeli gazi: *Herë i çelej buza, herë i çelej gazi / dha e dha e mbushi... pasandaj e zbraz.* (f. 233)
E mbushi pushkën: *Herë i çelej buza, herë i çelej gazi / dha e dha e mbushi... pasandaj e zbraz.* (f. 233)
E zbraz pushkën: *Herë i çelej buza, herë i çelej gazi / dha e dha e mbushi... pasandaj e zbraz.* (f. 233)
Më marrsh të keqen! (i marr të keqen): *U! më mart' të keqen, dhe m'u bëft' kurban / far e fis e tia anë e mban' ku jan'.* (f. 233)
M'u bëfsh kurban! (i bëhem kurban): *U! më mart' të keqen, dhe m'u bëft' kurban / far e fis e tia anë e mban' ku jan'.* (f. 233)
Si dy sytë e ballit: *Halla thot' të drejtën, çupa si dy sytë / si do bënej nuse, nuse e derës s'dytë, / kurse Hanko Halla rrjeth nga der' e parë? / Bota të mos kishte disa pashallarë.* (f. 234)
Derë e dytë: *Halla thot' të drejtën, çupa si dy sytë / si do bënej nuse, nuse e derës s'dytë, / kurse Hanko Halla rrjeth nga der' e parë? / Bota të mos kishte disa pashallarë.* (f. 234)
Si vath në vesh: *Halla do të quhej Hallë pashallesh', / fjala e saj do ishte mu si vëth në vesh; / Halla do të bënte si t'a kish istekun, / eja – ik mileti, merr e uth etekun!* (f. 234)
Uth etekun: *Halla do të quhej Hallë pashallesh', / fjala e saj do ishte mu si vëth në vesh; / Halla do të bënte si t'a kish istekun, / eja – ik mileti, merr e uth etekun!* (f. 234)
U bë fusha mal: *Pastaj – vazhdon Halla – patëm disa halle, / malet u bën' fusha, fushat u bën' male.* (f. 234)
U bë mali fushë: *Pastaj – vazhdon Halla – patëm disa halle, / malet u bën' fusha, fushat u bën' male.* (f. 234)
S'më mbeti gjak në zemër: *S'mbeti ar në xhepe, ari shkoi e shkriu, / s'mbeti gjak në zemra, gjaku i burrit ngriu!* (f. 235)
Më ngriu gjaku: *S'mbeti ar në xhepe, ari shkoi e shkriu, / s'mbeti gjak në zemra, gjaku i burrit ngriu!* (f. 235)
Bëj mes: *Ku është brezi i vjetër, brez që s'bëri mes? / Dhe që di e shuan dhe që di e ndes? / Floku i zi i tyre si lele asllani, / ball i gjërë i tyre digjej yll karvani.* (f. 235)
Di të shuaj e të ndez: *Ku është brezi i vjetër, brez që s'bëri mes? / Dhe që di e shuan dhe që di e ndes? / Floku i zi i tyre si lele asllani, / ball i gjërë i tyre digjej yll karvani.* (f. 235)
Yll karvani: *Ku është brezi i vjetër, brez që s'bëri mes? / Dhe që di e shuan dhe që di e ndes? / Floku i zi i tyre si lele asllani, / ball i gjërë i tyre digjej yll karvani.* (f. 235)
Burrë i lerë me hënë: *Ku është dif i vëndit tënë? / Rrapua i Hekalit, burrë i ler' me hënë? / Çelua i Picarit, Çelua i Athinës, / krismat e rrufeve, gjëmë e suferinës?* (f. 236)
Krismë rrufeje: *Ku është dif i vëndit tënë? / Rrapua i Hekalit, burrë i ler' me hënë? / Çelua i Picarit, Çelua i Athinës, / krismat e rrufeve, gjëmë e suferinës?* (f. 236)
Gjëmë suferine: *Ku është dif i vëndit tënë? / Rrapua i Hekalit, burrë i ler' me hënë? / Çelua i Picarit, Çelua i Athinës, / krismat e rrufeve, gjëmë e suferinës?* (f. 236)
Lis i gremisur: *Humbën parësia, humbe dhe ti vetë, / lisit të gremisur më s'i mbeti fletë!* (f. 236)
Si mbeti fletë lisit të gremisur: *Humbën parësia, humbe dhe ti vetë, / lisit të gremisur më s'i mbeti fletë!* (f. 236)
I kanë rënë fletët: *Fletët na kan' rar', pendët na ka' rar' / nuk na peshon bota fare në kandar!* (f. 236)

I kanë rënë pendët: *Fletët na kan' rar', pendët na ka' rar!* / nuk na peshon bota fare në kandar! (f. 236)

Nuk peshohet në kandar: *Fletët na kan' rar', pendët na ka' rar!* / **nuk na peshon bota fare në kandar!** (f. 236)

S'mbeti derë e hapur: *S'mbeti derë e hapur*, humbi sulltaneti, / humbën zijaftet, humbi muhabeti. / *Plasën duke thirrur rroft' e qoft' mileti, / që të rroj' mileti, u bë kijameti!* / ja, edhe mileti nashti u bë popull / dhe nga sherri i tia mëndja na vjen rrotull! (f. 237)

Humbi sulltaneti: *S'mbeti derë e hapur, humbi sulltaneti*, / humbën zijaftet, humbi muhabeti. / *Plasën duke thirrur rroft' e qoft' mileti, / që të rroj' mileti, u bë kijameti!* / ja, edhe mileti nashti u bë popull / dhe nga sherri i tia mëndja na vjen rrotull! (f. 237)

Humbi muhabeti: *S'mbeti derë e hapur, humbi sulltaneti, / humbën zijaftet, humbi muhabeti.* / *Plasën duke thirrur rroft' e qoft' mileti, / që të rroj' mileti, u bë kijameti!* / ja, edhe mileti nashti u bë popull / dhe nga sherri i tia mëndja na vjen rrotull! (f. 237)

Humbi zijafteti: *S'mbeti derë e hapur, humbi sulltaneti, / humbën zijaftet, humbi muhabeti.* / *Plasën duke thirrur rroft' e qoft' mileti, / që të rroj' mileti, u bë kijameti!* / ja, edhe mileti nashti u bë popull / dhe nga sherri i tia mëndja na vjen rrotull! (f. 237)

U bë popull: *S'mbeti derë e hapur, humbi sulltaneti, / humbën zijaftet, humbi muhabeti.* / *Plasën duke thirrur rroft' e qoft' mileti, / që të rroj' mileti, u bë kijameti!* / ja, edhe mileti nashti u bë popull / dhe nga sherri i tia mëndja na vjen rrotull! (f. 237)

Më vjen mendja rrotull: *S'mbeti derë e hapur, humbi sulltaneti, / humbën zijaftet, humbi muhabeti.* / *Plasën duke thirrur rroft' e qoft' mileti, / që të rroj' mileti, u bë kijameti!* / ja, edhe mileti nashti u bë popull / dhe nga sherri i tia mëndja na vjen rrotull! (f. 237)

S'ia kam për pesë: *Si ti, un', moj motër dhe s'ta ka për pes'* / breh Valiu i Korçës fare dinglemes! (f. 237)

I zoti i hostenit: *Si ti, un', moj motër dhe s'ta ka për pes', / breh Valiu i Korçës fare dinglemes, / i zoti hostenit vjen e të merr pjes'* / i zoti fermanit mbet me duar në mes! (f. 237)

I zoti i fermanit: *I zoti hostenit vjen e të merr pjes'* / **i zoti fermanit** mbet me duar në mes! (f. 237)

Rri me duar në mes: *Si ti, un', moj motër dhe s'ta ka për pes', / breh Valiu i Korçës fare dinglemes, / i zoti hostenit vjen e të merr pjes'* / i zoti fermanit mbet **me duar në mes!** (f. 237)

Si lesh arapi: *Mu si lesh arapi bota u trazua, / duaxhiu i djeshëm sot na u harbua, / jo vetëm ha bukën përmbys edhe kupën / po guxon e dashka dhe për grua çupën!* (f. 237)

Ha bukën dhe përmbys kupën: *Mu si lesh arapi bota u trazua, / duaxhiu i djeshëm sot na u harbua, / jo vetëm ha bukën përmbys edhe kupën / po guxon e dashka dhe për grua çupën!* (f. 237)

Enë pa kapak: *Qënka si çdo plak, / ena pa kapak!* (f. 237)

Nemur i harbuar: *Mirpo un' s'jam plakë, nemur i harbuar* / shtatëdhjetë e dy vjeçë vajti më ka shkruar. (f. 238)

E bëj mirë hesapin: *Bëni mir' hesapin*, dale me ngadalë, / ky harbut nemur rrenacak do dalë! (f. 238)

S'i mbeti zjarr në zemër: *Zjarr në zemër s'mbeti*, vajti e u shua, / dale me gadale burri u bë grua! (f. 238)

Iu shua zjarri në zemër: *Zjarr në zemër s'mbeti*, vajti e u shua, / dale me gadale burri u bë grua! (f. 238)

U bë burri grua: *Zjarr në zemër s'mbeti*, vajti e u shua, / dale me gadale **burri u bë grua!** (f. 238)

Nuk e merr kalemi: *Nuk i merr kalemi gjith' këto hesape, / kur që dora e burrit futet në çorape* (f. 238)

Fut dorën në çorape (në dorashkë): *Nuk i merr kalemi gjith' këto hesape, / kur që dora e burrit futet në çorape* (f. 238)

Vlera artistike e frazeologjisë në poezinë e Ali Asllanit

S'mbeti fjalë e vend: *Mir' për na të parët s'mbeti fjalë e vënd' / brez' i ri vall' ç'pati që u prish nga mënd?* (f. 239)

U prish nga mendtë: *Mir' për na të parët s'mbeti fjalë e vënd' / brez' i ri vall' ç'pati që u prish nga mënd?* (f. 239)

Më ka plasur buzën: *Zjarrin e arbreshit, zjarrin që ka pasur / me atë të botës buzën i ka plasur.* (f. 239)

Si gunë e grisur: *Një nga një i hodhëm mu si gun' të grisur, deh, moj kokë e krisur, puna e mavrisur!* (f. 239)

U bë vera dimër: *Vera u bë dimër, dimri u bë bishë, / shiu na i kalbi mish edhe këmishë!* (f. 241)

U bë bishë: Vera u bë dimër, dimri u bë bishë, / shiu na i kalbi mish edhe këmishë! (f. 241)

I thyej hundët: *Gjëja më e vyer mbeti pa një vler', / e, pra, hunda e botës duhej pakz thyer...* (f. 241)

E humbi pusullën: *Çdo gjë e ka humbur, humbi dhe pusullën, / s'ka në dorë as kokën që të vër' kësulën!* (f. 241)

Korr atë që mbjell: *Korr atë që mbolle, thënka fjala e vjetër, / Ja, nga ana e zotit dhe një vretje tjetër* (f. 241)

Shikoj vëngër: *Nashti edhe hëna zuri shikon vrëngër, / pasi kemi ndjekur udhën më të shtrëmbër!* (f. 241)

Ndjek udhën e shtrembër: *Nashti edhe hëna zuri shikon vrëngër, / pasi kemi ndjekur udhën më të shtrëmbër!* (f. 241)

Nuk e lan as deti: *Gjith' ato gjynahe nuk i lan as deti, / duket që afroi koha e kijametit.* (f. 242)

Mbeshtëtem te dega e rigoit: *Sa që do harrojë portën e gjitonit, / sa që do pështetet degës së rigoit!* (f. 242)

Heq në zemër: *Halla aty heshti, hoqi thell' në zemër, / diçka u kujtua, sikurse një ëndër... / Një kujtim i vjetër erdhi e qëlloi, / si një yll i djegur flakë e fill kaloi!* (f. 242)

Si yll i djegur në flakë: *Halla aty heshti, hoqi thell' në zemër, / diçka u kujtua, sikurse një ëndër... / Një kujtim i vjetër erdhi e qëlloi, / si një yll i djegur flakë e fill kaloi!* (f. 242)

Iku dita e jetës: *Kurse dit' e jetës iku e u ngrys, / duket sikur bota vajti u përmbys!* (f. 243)

U përmbys bota: *Kurse dit' e jetës iku e u ngrys, / duket sikur bota vajti u përmbys!* (f. 243)

E kam halë në sy: *Nusen nuk e dashka sa në od s'e qaska / dhe qëkurse erdhi hal' në sy e paska!* (f. 244)

Bie në lak: *Lum shtëpi e babës diti dhe e nxorri, / mjer shtëpi e burrit ra në lak e mori!* (f. 244)

Për sytë e ballit: *Tani – vazhdon Halla – si do t'ja bëj hallit? / Çar t'i bëj zemanit, pa për sy të ballit.* (f. 244)

Më gjen hall i madh: *Hoxha nuk trazonet, kadi nuk na mbeti, / me të tilla femra halli madh na gjeti!* (f. 245)

Më shket nëpër duar: *Tunden dhe lëkunden dhe në mes këputen, / nëpër duar të shkasën, po në zëmra futen!* (f. 245)

Më futet në zemër: *Tunden dhe lëkunden dhe në mes këputen, / nëpër duar të shkasën, po në zëmra futen!* (f. 245)

I ka plasur delli i ballit: *Edhe nëpër varre venë e vinë e thyhen; / plasur dielli ballit, më u plaçin sytë!* (f. 245)

I plaçin sytë: *Edhe nëpër varre venë e vinë e thyhen; / plasur dielli ballit, më u plaçin sytë!* (f. 245)

I këputet shpirti: *Me ato vështrime mu sikur të lutet / ngjan se hallemadhes shpirti i këputet; / me ato kapele varur gjer në vesh, / zjarri i xhehnemit doli krejt në shesh!* (f. 245)

Zjarri i xhehnemit: *Me ato vështrime mu sikur të lutet / ngjan se hallemadhes shpirti i këputet; / me ato kapele varur gjer në vesh, / zjarri i xhehnemit doli krejt në shesh!* (f. 245)

S'më mban vendi: *Brënda s'e mban vëndi, ngjan se u çkallos, / jasht' na shkon përpara si një karcallo!* (f. 246)

Matet me hijen e darkës: Brënda s'e mban vëndi, ngjan se u çkallos, / jasht' na shkon përpara si një karcallo; / me ditë e me orë zgjatet e mbufatet / **me hije të saja afër darkës matet!** (f. 246)

Si zall i bardhë: Halla do një nuse, nuse goja plotë, / **si një zall të bardhë**, si një zall të fortë. (f. 246)

Si zall i fortë: Halla do një nuse, nuse goja plotë, / si një zall të bardhë, **si një zall të fortë**. (f. 246)

Si natë janari: Dhe me flok të gjata deri mu në mes / **mu si nat' janari**, sa të thell' të zes. (f. 247)

Pjergulla me rrush: Me flori në gushë hapur mu si prush, / si t'ju them, moj motra... **pjergulla me rrush!** (f. 247)

Thëllë në kafaz: Rrallë e tek të duket, rrallë e tek të flas', / një **thëllëzë e bukur mbyllur në kafaz**, / mbyllur në kafaz një thëllëz e bukur, / mu në mes të reve hëna në të dukur, / mu në mes të reve si hënë e si yll / ose si xhinde fshehur në një pyll! (f. 247)

Si hëna mes reve në të dukur: Rrallë e tek të duket, rrallë e tek të flas', / një **thëllëzë e bukur mbyllur në kafaz**, / mbyllur në kafaz një thëllëz e bukur, / **mu në mes të reve hëna në të dukur**, / mu në mes të reve si hënë e si yll / ose si xhinde fshehur në një pyll! (f. 247)

Si hënë e si yll: Rrallë e tek të duket, rrallë e tek të flas', / një **thëllëzë e bukur mbyllur në kafaz**, / mbyllur në kafaz një thëllëz e bukur, / mu në mes të reve hëna në të dukur, / mu në mes të reve **si hënë e si yll** / ose si xhinde fshehur në një pyll! (f. 247)

Si xhinde e fshehur në pyll: Mbyllur në kafaz një thëllëz e bukur, / mu në mes të reve hëna në të dukur, / mu në mes të reve si hënë e si yll / ose **si xhinde fshehur në një pyll!** (f. 247)

Rrënjët prej ergjëdi, degat prej floriri: Halla do një nuse si edhe i biri / **rrënjët prej ergjëdi, degat prej floriri**. (f. 247)

E vë në zemër: Temena e shkretë humbi si një ëndër, / vjen të merr nga sheshi dhe **të vë në zemër!** (f. 248)

E vë në buzë: Temena e shkretë humbi si një ëndër, / vjen të merr nga sheshi dhe **të vë në zemër**, / pasandaj **në buzë**, mbasandaj në kokë / aty ku është vëndi për miq e për shokë! (f. 248)

Koqe në karroqe: Aty ku ish vëndi për miqë e për shoqe, / kurse nashti femra, **kokërr në karroqe**. (f. 248)

Ia bëj me kokë: Kurse nashti femra, kokërr në karroqe, / vjen **ta bën me kokë**, pasi tash pothuaj / na e bën frëngesha brenda disa muaj! (f. 248)

Iu bëftë shapaka sa një lëmë: Me një herë u bëmë / Zoti ja bëft' frëngut **shapkën sa një lëmë** / rroba të mëndafsha, rroba kashtë e bar, / nusja për një manto jep dy grushte ar! (f. 248)

Ku rafsha mos u vrafsha: "Me një herë u bëmë / Zoti ja bëft' frëngut **shapkën sa një lëmë**" / thanë edhe u derdhën, **rafsha mos u vrafsha**, / merr e bjer për dita rroba të mëndafsha, / rroba të mëndafsha, rroba kashtë e bar, / nusja për një manto jep dy grushte ar! (f. 248)

Kashtë e bar: "Me një herë u bëmë / Zoti ja bëft' frëngut **shapkën sa një lëmë**" / thanë edhe u derdhën, **rafsha mos u vrafsha**, / merr e bjer për dita rroba të mëndafsha, / rroba të mëndafsha, rroba **kashtë e bar**, / nusja për një manto jep dy grushte ar! (f. 248)

Magazinë çifuti: Gjith' pazarin nusja mu në odë e futi, / na u bë shtëpia **magazi çifuti**. (f. 249)

Ia bën daullja bum: Disa për në banjo, disa për në kum, / disa kur t'ja **bëjë një daulle bum**; / disa për në çajra, disa për në valle, / ruana zot dhe rroba për në karnavale! / disa për në dimër, disa për në verë, / tamam sa për vjehrrën **sa të fryhet vrerë!** (f. 249)

U fry vrer: Disa për në dimër, disa për në verë, / tamam sa për vjehrrën **sa të fryhet vrerë!** (f. 249)

S'ka sy e faqe: Pa më thoni, zonja, **si ka sy e faqe**, / si mundet e bënet mashkull pa mustaqe. (f. 249)

Mashkull pa mustaqe: Pa më thoni, zonja, si ka sy e faqe, / si mundet e bënet **mashkull pa mustaqe**. (f. 249)

Merr fund: Dora në mustaqe edhe mos u tund / pasi fjalë e burrit **aty merrte fund!** (f. 249)

Vlera artistike e frazeologjisë në poezinë e Ali Asllanit

U bë shelegu dash: *Halla paska pritur me them' e të thash', / sa u rrit shelegu edhe u bë dash / nusja, ajo nuse, ndiz e fal cingar, / më shum' nga cingari nusja merrte zjarr!* (f. 250)

Merr zjarr: *Halla paska pritur me them' e të thash', / sa u rrit shelegu edhe u bë dash; / nusja, ajo nuse, ndiz e fal cingar, / më shum' nga cingari nusja merrte zjarr!* (f. 250)

Ari i shtëpisë: *Nusja, ajo nuse,... ari i shtëpis' / bëri këmbë e iku, xhepi u vithis. / Ari i shtëpis' bëri këmbë e iku / kur një nat' pas darke, një kokosh: kikiku!* (f. 250)

Bëj këmbë: *Nusja, ajo nuse,... ari i shtëpis' / bëri këmbë e iku, xhepi u vithis. / Ari i shtëpis' bëri këmbë e iku / kur një nat' pas darke, një kokosh: kikiku!* (f. 250)

Iu vithis xhepi: *Nusja, ajo nuse,... ari i shtëpis' / bëri këmbë e iku, xhepi u vithis. / Ari i shtëpis' bëri këmbë e iku / kur një nat' pas darke, një kokosh: kikiku!* (f. 250)

I merr era: *Ka edhe të tjera, fjalë q' i merr era, / mirpo nga një herë nuk i nxë as dera.* (f. 251)

Halë në sy: *Syri do t'i plasë, dora do t'i thyhet / dora e mameshës që s'ju preu kryet / dhe ju la bela, / zjarr në xhep për burra, hal në sy për gra!* (f. 252)

Si majë e malit me dëborë ngarkuar: *Syri do t'i plasë, dora do t'i thyhet / dora e mameshës që s'ju preu kryet / dhe ju la bela, / zjarr në xhep për burra, hal në sy për gra! / Nashti jam mësuar / mu si majë e malit me dëbor ngarkuar!* (f. 252)

I mat mirë fjalët: *Halla thot' të drejtën: nusja kur të flasë / para Hanko Hallës, fjalët mir' t'i masë.* (f. 252)

Ka deli zemër: *Halla thot' të drejtën: nusja kur të flasë / para Hanko Hallës, fjalët mir' t'i masë / nusja eci mëngjër ose shikoi vrëngër / s'ka të bëj' se Halla ka një deli zemër.* (f. 252)

Si ditë prilli: *Të rinjtë e të rejat jan si ditë prilli, / rriten dita ditës dhe si trëndafili.* (f. 252)

Bëj sehir: *Eja, Hall', të lutem, se do bësh sehir / zonja shumë të mira, burra shumë të mir'!* (f. 254)

Shkon për jetë: *E do dal, do iki dhe do shkoj për jetë / në sehir' të fundit, në sehir të shkretët!* (f. 254)

Të zbardh vetullat e qepallat: *Kam një tuf' me derte, kam një tuf' me halle / nga ato që zbardhën vetull e qepalle.* (f. 254)

Ngul këmbë: *E i thash' i thashë... Djali me shumë mall, / eja, nguli këmbët, xhan' e shpirt, o Hall'!* (f. 254)

U bë lesh e li: *Na u bë dhe koha fare li e lesh, / sahatin e saktë nuk po e marr vesh!* (f. 255)

Matem me flori: *Un' thot sado që kam rar' / matem e peshonem me flori e ar.* (f. 255)

Peshohem me flori: *Un' thot sado që kam rar' / matem e peshonem me flori e ar.* (f. 255)

I bëj ballë: *Ballë i bëri bukur detit të tërbuar, / një dybek i rrihte mu në kraharuar.* (f. 256)

I rreh një dybek në kraharor: *Ballë i bëri bukur detit të tërbuar, / një dybek i rrihte mu në kraharuar.* (f. 256)

Mas rrugët: *Mirpo ra mëngjezi, rrugët do i masën, / erdhi darka vjehrës, buzën i pëlcasën; / lozën edhe karta, birçe ose briç / çekan e çekiç në kokë e godiç.* (f. 258)

Më plas buzën: *Mirpo ra mëngjezi, rrugët do i masën, / erdhi darka vjehrës, buzën i pëlcasën; / lozën edhe karta, birçe ose briç / çekan e çekiç në kokë e godiç.* (f. 258)

Çekan në kokë: *Mirpo ra mëngjezi, rrugët do i masën, / erdhi darka vjehrës, buzën i pëlcasën; / lozën edhe karta, birçe ose briç / çekan e çekiç në kokë e godiç.* (f. 258)

Çekiç në kokë: *Mirpo ra mëngjezi, rrugët do i masën, / erdhi darka vjehrës, buzën i pëlcasën; / lozën edhe karta, birçe ose briç / çekan e çekiç në kokë e godiç.* (f. 258)

Të vret me cepin e syrit: *Folu, nuk të flasën; ktheu, zën e shkasën / dhe me cep të syrit din' se si të vrasën.* (f. 258)

Engjëllushë butë: *Folu, nuk të flasën; ktheu, zën e shkasën / dhe me cep të syrit din' si të vrasën. / Dhe ajo që duket engjëllushë e butë / në një shishe brënda dy shejtane fut.* (f. 258)

Fut shejtanin në shishe: *Dhe ajo që duket engjëllushë e butë / në një shishe brënda dy shejtane futë.* (f. 258)

Fut dy shejtanë në një shishe: *Folu, nuk të flasën; ktheu, zën e shkasën / dhe me cep të syrit din' se si të vrasën. / Dhe ajo që duket engjëllushë e butë / në një shishe brënda dy shejtane futë.* (f. 258)

Nuk ma mbush syrin: *Nuk më mbushet syri, nuk më mbushet zemra, / nuk më piqet ylli me të tilla femra!* (f. 258)

Nuk më mbushet zemra: *Nuk më mbushet syri, nuk më mbushet zemra, / nuk më piqet ylli me të tilla femra!* (f. 258)

Më piqet ylli: *Hanko Halla isha, Hanko Halla jam, / Hal' në sy i kisha, hal' në sy i kam. / Nuk më mbushet syri, nuk më mbushet zemra, / nuk më piqet ylli me të tilla femra!* (f. 258)

Me del shpirti: *Mirpo – vazhdon Halla edhe psherëtimi, - / aty nga del fjala, do më dal dhe shpirti.* (f. 258)

Më zë frika: *Pra, do them të drejtën, se më bënet derte / cilido gjynahun le ta ketë për vete, / kur i pash' të parat, desh më zuri frika, / kur i pash' të dytat... desh iu rëntë pika!* (f. 258)

Më bëhen derte: *Mirpo, vazhdon Halla edhe psherëtimi, - / aty nga del fjala, do më dal dhe shpirti; / pra, do them të drejtën, se më bënet derte, / cilido gjynahun le ta ketë për vete, / kur i pash' të parat, desh më zuri frika, / kur i pash' të dytat... desh iu rëntë pika!* (f. 258)

Mbin me hënë: *Ato që mos qofshin, këto për të qënë... / duket pem' e bukur, që ka mbir' me hënë.* (f. 259)

I bëj hallall: *Porosita djalin: Nëse të kam djalë / ik e i thuaj nuses të ma bëjë hallallë!* (f. 259)

Top bore: *Kur ish Hanko Halla nuse top' i borës / kur "Ai" e mbante në pëllëmbë të dorës.* (f. 259)

E mbaj në pëllëmbë të dorës: *Kur ish Hanko Halla nuse top' i borës / kur "Ai" e mbante në pëllëmbë të dorës* (f. 259)

I ulem në gjuj: *Halla ish një lule dhe nga ato lule / syri me ta parë, mu në gjuj u ule.* (f. 259)

E rritur me thelpinj lajthie: *Qafë e çap sorkadhe, me dëftilë vërtitur, / dhe me thelp lajthie rritur e gositur!...* (f. 274)